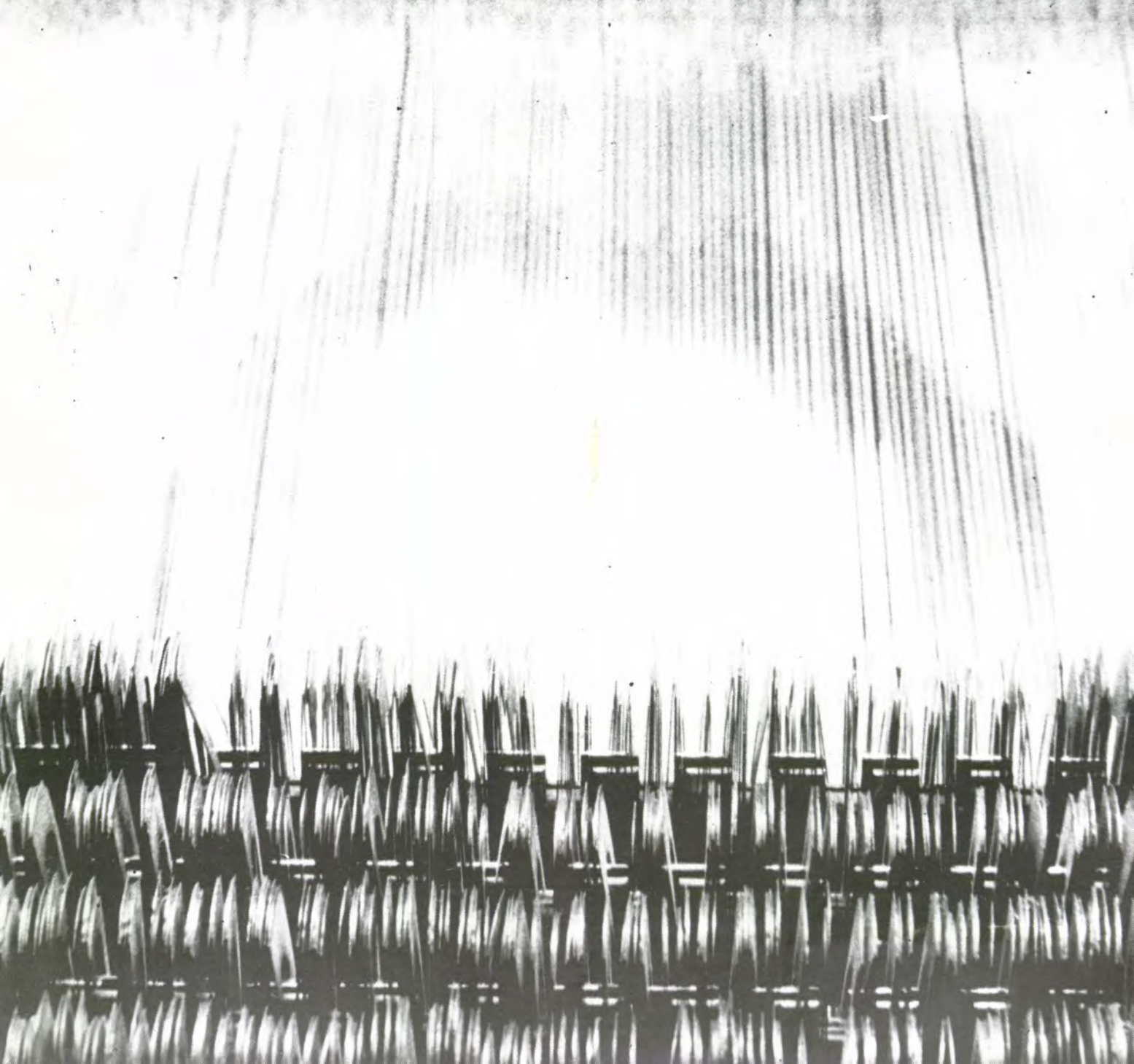

coanegra

Número 56 - Dezembro 88

Preço: 100 ptes.

Bon Nadal

EL BATLE, EN EL SEU NOM I EN EL DEL CONSISTORI QUE PRESIDEIX DESITJA A TOTS ELS SANTAMARIERS QUE PASSIN A LES SEVES LLARS UNES BONES FESTES I QUE L' ANY VINENT DE 1989 SIA DE MÉS PROPERITAT PER TOTS.

Ajuntament de Santa Maria del Camí

EDITORIAL

UNA PASSA ENDAVANT PER A LA RESIDÈNCIA

La subhasta de mobles i altres objectes de Cas Metge Rei ha significat un èxit important. Un èxit gros. La participació del poble ha estat extraordinària, i la quantitat obtinguda (més de vuit milions de pessetes) ha superat les previsions dels organitzadors. Si tenim en compte la xifra obtinguda a la subhasta de joies, i la que s'obindrà amb la venda del pis de Ciutat, i les finques de Marratxí i Algaida, sembla que podem estar d'enhorabona, ja que es pot començar tranquil·lament (amb les corresponents subvencions de la conselleria de sanitat) la primera fase de la construcció de la residència. Ara tot és posar fil a l'agulla.

Volem destacar, una vegada més, la bona feina que fan el grup de santamariers que desinteressadament han duit tot el pes de l'organització de la subhasta, ometrem el dir noms perquè correm el risc de deixar-ne qualcun, però no hi ha dubte que si no s'empengués de fora de l'Ajuntament poques passes envant s'haurien fet.

No basta presidir i ocupar els llocs d'honor en els cada-fals. Per dur endavant un projecte tan ambiciós, i tan positiu pel poble, s'ha de treballar de valent. I ara com ara no veim, de banda de certs regidors que governen la Casa de la Vila, els de la majoria municipal, tot l'interès que es mereix la construcció de la residència. Ja comença a ésser hora de donar un poc de pressa a aquest projecte, i sense una actuació ràpida, constant i decidida de part de l'Ajuntament serà difícil realitzar-lo.

En aquest tema, no ens podem permetre partidismes de cap casta. No activar la feina, no col·laborar així com toca, no fer realitat el que el legat generós de la Sra. Margalida Calzart ens obliga a fer, seria una responsabilitat greu. La residència és cosa de tots.

I de moment, encara que preferiríem dir que tot fa camí i que prest arribarà a bon port, la residència no duu el ritme que hauria de dur. La subhasta ha estat molt positiva i dóna coratge per seguir endavant, però encara no s'ha creat el Patronat, amb representació de l'ajuntament, del poble, de la parròquia i de l'Associació de la tercera edat; Encara no es té un projecte per poder començar les obres; encara no

es tenen ben clares les coses. Les subhastes s'han fetes per l'empenta de persones de fora de l'ajuntament, i per la participació de qualque regidor. Això és preocupant i greu.

Ja és simptomàtic el que ha passat amb la contractació d'un assistent social de banda de l'Ajuntament de Santa Maria. Fa mesos que es va proposar la seva contractació; no sols no s'ha fet, sinó que s'ha postergat fins que la Mancomunitat del Raiguer organitzi la contractació de treballadors socials. És a dir, hem perdut la possibilitat de tenir durant l'any 1988 una persona (amb un sou pagat quasi tot per l'INEM) dedicada a ajudar als vells, als minusvàlids, a les escoles, a treballar per a la residència, per millorar l'atenció sanitària, etc. I ara, a punt de començar el 1989, la majoria municipal torna estar mans plegades.

Sembla que l'ajuntament no té en compte els serveis socials són un dels serveis que ha d'oferir als ciutadans. A Ciutat els centres socials ja fa anys que funcionen. A Santa Maria encara no s'ha fet res. Ni s'activa tant com fa falta la residència, ni s'aprofiten les possibilitats que les institucions donen. I això voldríem que l'ajuntament ho entengués més que com una crítica com un crit d'atenció. Encara hi som a temps, però no podem badar.

En la nostra opinió les obres de la residència han de començar aviat, i s'han de fer bé, no de la manera com es va fer l'edifici de la Plaça Nova; amb el degut assessorament i d'acord amb un projecte satisfactori. I si potser ens trobam més en acabar la residència, podríem aconseguir mentrestant serveis com l'assistència domiciliària a persones necessitades, o un local i menjador per a la tercera edat, i podríem dedicar l'edifici de la Plaça Nova a altres coses (millora de l'ambulatori, biblioteca, guarderia infantil, o a altres serveis municipals).

Fa falta feina i idees, i sobretot col·laboració entre tots els grups i persones. Amb la residència ningú hi ha de guanyar les eleccions; la majoria municipal hauria d'entendre que es poden fer coses entre tots, que com més braços hi hagi millors resultats s'obtenen. Esperem que així sigui, pel bé de la Residència.

ELS COL.LEGIS HAN ELEGIT ELS CONSELLS ESCOLARS BESTARD I CRESPI REELEGITS DIRECTORS

Tant el Col·legi Públic com el Col·legi Ramón Llull -concertat- han elegit recentment els Consells Escolars del Centre i el Director d'aquest en dates distintes i en unes jornades electorals caracteritzades per l'alta participació i desenvolupar-se amb tranquil·litat i sense incidents.

Abans de parlar de cada col·legi i dels actuals Consells recentment elegits, cal informar que és el Consell Escolar del Centre, entès com un organ col·legiat -format per diverses persones- de govern que s'ha de constituir a totes les escoles, en els quals hi han d'estar representats i participar els professors, alumnes, pares i personal de serveis. Hi ha una diferència entre un Consell Escolar d'un Centre Públic i el Concertat, al Públic hi ha un representant dels titulars de l'escola, al Ramón Llull les germanes de la caritat.

Les principals funcions del Consell Escolars són:

- Elegir el director i designar l'equip directiu que aquest proposa, o proposar la seva renovació.
- Decidir sobre l'admissió d'alumnes.
- Resoldre conflictes i sancions dels drets i deures dels alumnes.
- Aprovar el projecte de pressupost econòmic i la programació general.
- Elaborar directrius de les activitats escolars complementàries.
- Establir els criteris de participació en activitats de tot tipus, i de relació amb altres centres, i el reglament de règim intern.
- Promoure la renovació de les instal·lacions i millores.
- Supervisar l'activitat general en els aspectes administratius i docents.
- Informar la memòria anual, conèixer l'avaluació escolar general, i conèixer les relacions del centre amb institucions del seu entorn.

D'altra banda els centres concertats és competència del Consell Escolar tot el que fa referència a la selecció de personal nou.

EL CONSELL DEL COL·LEGI PÚBLIC

El Col·legi Públic realitzà les eleccions el dia 28 de novembre, amb gran afluència de gent, amb 3 únics pares candidats, i varis alumnes. El propassat dia 12 de desembre és constituï formalment, essent elegit President del Consell i Director del Col·legi N'Andreu Bestard, que ja fa bastant d'anys que desempenya el càrrec.

La Composició del Consell és la següent:

President: Andreu Bestard

Secretari: Andreu Bennasser

Cap d'Estudis: Miquel Rosselló

Representants pares: Juan Horrach, Miquel Plzà, Caterina Martorell

Representants alumnes: Miquel Ordines (alumne 7*), Amparo Gerdilla (alumna 6*).

Representants professors: Mercè Mulet, Magdalena Mesquida, Milagros de la Llana, Sebastià Pastor.

Representant Ajuntament: Gabriel Mesquida.

COL·LEGI RAMÓN LLULL

Durant varis dies de les primeres setmanes de novembre s'elegiren els representants dels pares, alumnes i professors. Destacant l'alt índex de participació, es presentaren nombrosos pares i també prop de 12 alumnes per ocupar els llocs corresponents el Consell Escolar. I el dia 22 de novembre es constituï formalment el Consell.

La Composició del Consell és la següent:

President: Pere Crespi

Secretari: Antònia Pons

Representants de pares: Francesca Rubí, Mateu Bibiloni, Benet Darder, Joan Ferrer.

Representants alumnes: Joana Llabrés, Pere Soler.

Representants professors: Caterina González, Maria A. Ques, Mercè Rosselló.

Representants personal serveis: Guadalupe Padillo.

PERRUQUERIA D'HOMES

CA'N MOREI

Paborde Jaume, 13

CERÀMICA
CAN BERNAT

TELÉFON 62 01 78

C/ BARTOMEU PASQUAL S/N
SANTA MARIA DEL CAMÍ

L'atur general del 14-D

ELS COMERÇOS TANCATS I UN ALT ÍNDEX DE PARTICIPACIÓ

El matí del 14 de desembre, matí de la jornada d'atur general convocada pels sindicats UGT i CCOO, és caracteritzà al poble pel fred hivernenc, els carrers sense gent ni trànsit, la pràctica totalitat dels comerços tancats, la carretera de Palma en un nivell de tranquil·litat insospitat, semblava un poble sense vida ni gent.

Cal destacar, com a nota més característiques de la jornada de protesta que la majoria de comerços del poble tancaren, podem parlar d'un 90 %, sols dos bars, i uns 4 establiments d'alimentació -entre botiques, fàbrica, peixateria- tingueren mig obert, amb les portes d'entrada no del tot obertes. El tancament del comerços no és tant una solidaritat amb l'atur i protesta per la situació socioeconòmica del país -no oblidem que els autònoms són uns treballadors per compte pròpia i que també pateixen la política econòmica del Govern-, sino més per la por de l'actuació dels piquets informatius, i de violència que el propi President del Govern havia creat a través dels mitjans de comunicació.

Pel que fa als bancs i caixes, estaven mig oberts i en alguns casos en cert personal en atur. A l'Ajuntament, tots els funcionaris anaren a fer feina. Als Col·legis tots els professors també, sols es tanca l'Escoleta, i el Col·legi Ramón Llull registrà una absència considerable de nins, però que fou massiva al Col·legi Públic, on sols un centre comunicà als infants que el dia 14 podien anar o no anar a classe voluntàriament però que els professors si que en ferien.

De les empreses amb assalariats del poble, no en tenim massa informa-

ció, algunes d'elles tancaren per iniciativa del propietari i d'altres feren feines internes. La construcció també registrà una menor activitat, si bé alguns constructors feren feina a la vista del carrer.

Els metges passaren consulta, a la sanitat primària els serveis mínims gairebé són els de cada dia.

Una segona dada important, és que la immensa majoria de la població activa santamarieta fa feina a fora poble, i sobretot a Palma, on l'activitat pràcticament és paralitzada, podem extrapolar que un gran percentatge de treballadors santamariers secundaren l'atur, possiblement al voltant del 80 % -si bé és una hipòtesi-, i la majoria feren feines a casa, ja que la TV no emetia, també estava en atur.

Una jornada d'atur caracteritzada per la tranquil·litat inusual a la carretera, absència de conflictes ni de piquets informatius, poca gent pel carrer. També hem d'assenyalar la poca activitat sindical directa a Santa Maria malgrat hi hagi una delegació de l'UGT.

CERVESA D' IMPORTACIÓ

Kronenbourg®

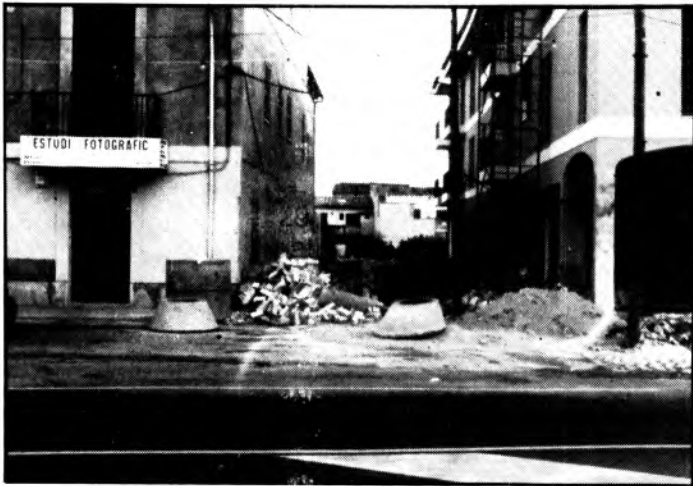
DISTRIBUIDOR DIMASA Tel. 29 00 66

Joan i Maria

PERRUQUERS

Antoni Gelabert, 18 - Tel. 62 06 81

EN POQUES PARAULES

CARRERNOU

Ja s'ha iniciat les obres del que serà un nou carrer, que comunicarà la carretera amb el Carrer Miquel Dolç. De moment ja s'han iniciat les obres d'aplanament del terreny, i de la connexió amb la xarxa d'aigües. Un nou carrer, mol estret, gairebé amb les aceres i un cotxe aparcats no permetrà una gran fluidesa de circulació. Carrer que no sabem si serà d'entrada o sortida cap a la carretera.

PERSONES DEL POBLE

El passat divendres dia 16, l'Associació de la Premsa Forana de Mallorca i el Consell Insular de Mallorca reteren un senzill homenatge a aquelles persones que les distintes revistes foranes havien proposat, l'acte es desenvolupa al Restaurant Can Tronca de Sant Joan, i el Vicepresident del CIM Guillem Vidal feu entregà d'un reconeixement escrit a cada persona, Coanegra presentà a Gabriel Joan «Feliu» per la seva constant i desinteressada tasca en activitats socioculturals i musicals al poble.

CONSPORT

AUXILIAR CONSTRUCCIÓ

PISCINES - TENNIS - XALETES - SAUNES - COMPLEMENTES

Mateu Juan Matas
DIRECTOR

Barceló i Combis, 10 Telèfon 46 52 11
PALMA DE MALLORCA

TROBADA DE XEREMERS

El propassat dilluns dia 12 de desembre al capvespre i a Can Sion (Bar Comerç), va tenir lloc la segona trobada de companyonia de xeremiers. Un bon soparet regat amb vi de la viña, fou un bon començament de la reunió, després com podeu suposar els xeremiers de Santa Maria -Andreu Comes i Antoni Marcé- i els externs que hi havia es posaren a bufar de granat.

TERCER PREMI

La carrossa «L'Hort de Can Cerdó», que va obtenir el primer premi a les festes de setembre, i que fou la que representa al poble a la qualcada realitzada a Palma per octubre, obtingué el 3er premi.

CAVALLS A PARIS

Del dia 3 al 5 de desembre es va celebrar a Paris el Campionat del Món de Cavalls, Martensson demostrà una altre volta la qualitat dels seus cavalls, obtinguent per Ostimus -un poltro de 3 anys- el millor poltro del món. D'altre banda cal dir que la quadra Martensson pogué participar perquè tenia cavalls a Suècia, ja que Espanya està afectada de peste equina, i ni poden sortir cavalls, peste que no ha afectat a Mallorca.

CAIXA DE PENSIONS

"la Caixa"

CLASSES DE TALL

TALL I CONFECCIÓ

Amb obtenció del títol oficial
SISTEMA MARTÍ

Professora titulada: Maria Llabrés

HORARI: MATÍ, HORABAIXA O VESPRE

Joan Mesquida, 77

Tel. 62 13 57

MOSTRA DE PINTURA JOVE

El passat dissabte dia 17 s'inaugurà la segona mostra de pintura jove a la Sala d'Exposicions de la Caixa. L'exposició romandrà oberta del 17 al 23 de desembre, i és una mostra de l'obra realitzada pels alumnes de l'escola de pintura de na Francesca Coll.

LA VOLADA QUE VA VOLAR

El passat divendres dia dos de desembre, quan faltaven pocs minuts per les nou del matí, part de la volada de Can Sarxo, s'esbucà i caigué a terra, a més a més era un dia de pluja i l'hora d'entrada de tots els nins al Col·legi Ramon Llull. Tanta sort que no hi hagué cap ferit, perquè hi havia molta de gent entre al.lots i mares que els acompanyaven, tot d'una es posaren unes barreres de protecció perquè la gent no si pogués acostar. A hores d'ara ja deven haver finalitzat les obres de reparació de la volada.

ESCAPULONS

GUILLEM COLOMAR

CADA DIUMENGE A SA PLAÇA

magatzem de materials de construcció

GAMUNDI

Gabriel Mesquida, 1 - Tel. 62 02 30

TALLERS T & B

-Reparació d'automobils en general
 especialitat en SIMCA i CHRYSLER
 servei de grua
 Venda de Vespes i Vespinos

Plaça Jaume III
 Tels. 62 04 74 - 62 01 52 - 62 06 70

SANTA MARIA A BALEART

Una nombrosa representació d'artesanía santamariera es podia veure a la III Fira d'Artesania «Balear 88», que és celebrà del 3 al 11 de desembre al recinte firal d'Ifebal al Polígon de Llevant.

L'Ajuntament de Santa Maria del Camí, patrocina un Stand, al qual hi eren presents els ceramistes Ramón Canyelles, Vicenç Ferrer Vicedo, ceràmica Can Bernat i Teixits Bujosa. La ceramista Maria Canyelles mostra part de la seva obra a l'stand de l'Associació de Ceramistes de Balears, Bartomeu Amengual -Ets gerricons- a l'stand de l'Ajuntament de Consell, la santamariera afincada a Marratxí Maria R. Horrach que fa teixits a mà i tapissos exposà als stands del CIM i l'Ajuntament de Marratxí. D'altre banda Rustic, la tenda de mobles antics i productes artesans tenia un stand propi. Una ample mostra de l'artesanía vinculada d'una manera o altre amb el poble.

Cal remarcar que any rera any els organitzadors de Baleart amplien el terme artesanía a límits dubtosos, aquest any hi havia estufes de fabricació industrial, antiquaris que no eren restauradors, pintura, etc. fins i tot foiegras i pastisseria.

També es presenta l'etiqueta «Producte de Qualitat Artesana» que amb l'autorització de la Conselleria de Comerç i Indústria preten garantir l'autenticitat d'un producte com artesà. Però no tot artesà pot gaudir d'aquest avantatge, ja que ha de ser declarat empresa artesana, i per poder aconseguir aquesta qualificació, abans ha de ser declarat un mestre artesà. El difícil és aconseguir la qualificació de mestre artesà.

Viver HORTUS

La major exposició de Mallorca
de plantes ornamentals

Car. de Coanegra s/n. - Tel: 62 02 79

Serveis
J.G. Oliver

**FONTANERIA - CALEFACCIÓ
PISCINES - ESTUFES**

C/. Bernat de Sta. Eugènia, 86
Tel. 62 12 64 - Particular 62 13 36

PERQUÈ NO EN LA NOSTRA LLENGUA?

Fa unes setmanes que l'Ajuntament ha col·locat sobre el passeig uns discs, que prohibeixen aparcar sobre el passeig, mesura del tot encertada. Però tots i cada un dels més de 15 discs estan retolats -com sempre- en castellà. No sabem quin regidor és el responsable, o si el Batle en té coneixement, la qual cosa tampoc té gaire importància. El que és important i dramàtic, és constatar una vegada rera l'altre la nul·la normalització lingüística de l'actual equip de govern municipal -AP-, i el que és més greu el poc respecte que això suposa cap a la llengua que ens han ensenyat els nostres pares i padrins. Durant aquests darrers mesos els anuncis de l'ajuntament als diaris provincials, les octavetes informant del cobrament d'impostos eren en castellà, quan nombrosos ajuntaments ja ho fan en català.

A més a més, llevat dels programes de fires i els de festes, de quatre papers oficials, tot segueix en castellà. La majoria de paperassa burocràtica es en castellà, les actes únicament en castellà. Podem dir que no s'ha augmentat quasi gens la presència del català a l'ajuntament, ni tant sols s'ha convocat el Curs de Llengua Catalana que organitzà l'any passat conjuntament amb L'Obra Cultural Balear.

Tot això sembla evidenciar una manca de voluntat de recuperar oficialment el nostre idioma, i una manca d'una coherent i madura política de normalització lingüística. No oblidem que l'estatut i la Llei de Normalització Lingüística són ben clars al respecte, ja hi ha una normativa legal per fer feina, el que falta són ganes de complir-la. Quan l'actual equip de govern municipal redacti un clar Reglament de Normalització Lingüística Municipal amb accions a fer concretes, i quan comenci una normalització progressiva i quotidiana, llavors podrem parlar de coherència i de complir el que mana la normativa abans esmentada. Però, quan començarà aquesta política...?

PERRUQUERIA SASTRE

T'ofereix:

- * Cuidar la teva imatge per estar a la vanguardia de la moda.
- * Talls de cabells de tots els estils
- * Permanents, tints, tractaments capil·lars... tot en perruqueria.

Direcció:

- Gabriel Sastre (Trofeu pels seus mèrits 1987)
- * Miquel Sastre (Trofeu a la qualitat artística 1987)

SOBRETOT VOLEM OFERIR-LI PROFESSIONALITAT

Gràcies per la seva visita

C/. Bisbe Perelló, 4

BON NADAL I BON ANY 1989

Subhasta de Cas Metge Rei TOT SE DESPATXÀ

La subhasta que es va realitzar entre dia 16 i dia 27 del passat mes de novembre va constituir un rotund èxit. Tot se va vendre, i moltes coses a preus sensiblement superiors als de sortida. Tal com havia passat amb les joies, molta gent de fora poble, atreta per les cròniques de diversos diaris de Ciutat havien inclòs durant la setmana de la subhasta; varen venir a comprar objectes antics. Alguns antiquaris, però també molta gent interessada per mobles i objectes de tota casta varen comparèixer a la nostra Vila, i molts d'ells varen deixar quantitats considerables de doblers que serviran per a fer la residència de la Tercera Edat. És ja sabut de tothom, per exemple, que el canterano que havia sortit per 400.000 ptes. va arribar a cotitzar-se per un milió i mig, entre entusiastes aplaudiments de la concurrència. Però no tan sols gent de fora poble, també molts de santamariers varen fer les seves licitacions; i a hores d'ara dins moltes cases de Santa Maria hi ha algún moble, algun quadre, algun objecte de l'herència de D. Margalida Calafat. Com ja succeí a la primera subhasta, la bona feina de D. Josep Cabrer, el subhastador; i l'entusiasme i ganes de fer feina de tot l'equip promotor va aconseguir allò que era essencial per a la realització de qualsevol projecte: doblers.

Es encara prest per fer números. Molts de lots encara no han estat retirats i pagats pels compradors corresponents, però es preveuen uns ingressos superiors als 8 milions de pessetes, als quals hem de sumar els obtinguts per les joies. Ja hi comença a haver un «raconet». És per tant l'hora de començar a fer-se plantejaments seriosos sobre les necessitats reals de la Tercera Edat del nostre poble, i de la resposta que es pot donar a partir de Cas Metge Rei. D'això intentarem parlar aviat.

M.V.

CASA DE LA VILA

CAN BORREÓ

S'ha posat a informació pública el Pla Parcial del Sector IV, conegut per Can Borreó. Els regidors del PSM, CDS i PSOE, han interposat una al·legació davant l'Ajuntament, perquè han comprovat que l'expedient és incomplet, en faltar-hi el corresponent Estudi d'Avaluació d'Impacte Ambiental. En conseqüència, els esmentats regidors, sol·liciten que es declari nul·la l'actuació administrativa que hi ha hagut fins-el dia d'avui, fins que es completi l'expedient.

Com és sabut aquesta actuació urbanística: la creació d'un sector de sòl urbanitzable separat del casc urbà, s'ha justificat per l'obtenció d'aigua dels pous de Can Borreó. Després de l'aprovació de les Normes Subsidiàries, s'ha plantejat d'immediat el Pla Parcial per a la seva aprovació inicial. Però aquest Pla s'ha presentat incomplet, amb la qual cosa s'infringeix el Decret del Govern Balear 4/1.986, del 23 de gener, que exigeix amb caràcter taxatiu la redacció d'un Estudi d'Avaluació de l'Impacte Ambiental, que té per objecte «la identificació, predicció i interpretació, així com la prevenció o correcció de les conseqüències o impactes ambientals que determinades actuacions poden causar al benestar de l'home i al seu entorn».

Pareix que la cosa més lògica és fer les coses bé.

L'OPOSICIÓ ACUSA EL BATLE DE NO RESPECTAR EL PLURALISME POLÍTIIC

Els 5 regidors que no formen part del govern municipal, 3 del PSM i del CDS i del PSOE, han registrat una sol·licitud davant el batle de l'Ajuntament de Santa Maria on sol·liciten rebre l'acta de la comissió de govern del 9 de setembre de 1.988.

Aquests regidors ja sol·licitaren l'11 de novembre el rebre aquesta acta, no obtenint cap resposta del batle. La normativa indica que en el termini de 10 dies s'ha d'enviar a tots els membres de la corporació una còpia de les actes de la comissió de govern (formada a Santa Maria pels regidors Mesquida, Vicenç Santandreu, Canyelles i el batle Josep Estarelles). Però aquesta normativa no se segueix, amb la qual cosa els altres regidors no poden estar informats de les

decisions de la comissió de govern, i exercir les funcions que els pertoca com a representants d'una part del poble.

Segons el PSOE, PSM i CDS, aquestes actuacions van en contra del pluralisme polític, ja que no poden exercir qualsevol casta de control o de vigilància sobre els actes i acords del òrgans municipals, si se'ls denega el coneixement dels mateixos.

Curiosament a l'acta del 9 de setembre de 1.988 hi havia importants acords en matèria urbanística. Sigui intencionat o sigui per deixades, opinen els regidors del PSM, PSOE i CDS. Aquestes actuacions pertanyen al passat antidemocràtic, i s'haurien d'evitar pel bon nom de l'Ajuntament.

AUTOPISTA

Segons pareix la conselleria d'Obres Públiques té a punt d'acabar el projecte de l'autopista Marratxí-Inca. Encara es desconeixen les solucions que haurà adoptat finalment per a la seva connexió amb Santa Maria, i sobre aspectes com la zona de serveis, o les interseccions amb altres carreteres.

Tot fa preveure que encara passaran mesos abans de l'aprovació del projecte. I més encara abans de l'inici de les obres.

Mentrestant fa anys que no es fa cap millora a les carreteres de Sencelles i de Sineu. L'interior de Mallorca per aquests senyors és com una reserva d'indis americans. Llevat de la carretera Inca-Manacor no han fet res.

Mentrestant de cada dia el tràfic a la carretera Palma-Inca es fa més difícil. És ben clar que ha de menester solucions. Sobretot si tenim en compte que el creixement descontrolat de places turístiques no es vol aturar; i és sobretot a Pollença, Alcúdia, Muro i Santa Margalida, on la construcció d'hotels i apartaments és més intensa. Però la conselleria en 10 anys no ha volgut fer res. Per a ells l'única cosa important ha estat el projecte de l'autopista fins a Alcúdia. Han fet dos projectes i tots dos estaven mal fets, a la correguda i sense preveure coses importants. Ara veurem el tercer projecte com el presenten.

passatemp
artcles per a esports

futbol, bàsquet,
tenis, pesca...

Marqués de Fuensanta, 35
07320 SANTA MARIA (Mallorca)

Fusteria

Martorell

Taller:
Bartomeu Pasqual

Tenda:
Carrer Llarg, 89

QUI ORGANITZA LES EXCURSIONS A CANÀRIES?

En el plenari de l'Ajuntament del 10 de novembre, el PSM va demanar que no s'utilitzàs la Casa de la Vila per fer propaganda de negocis privats. La moció es basava en què dies passats s'havien vist penjats a la Casa de la Vila cartells d'un viatge a Canàries, aparentment organitzats a títol privat per Gabriel Mesquida i Vicenç Santandreu. En Vicenç va dir que si ell a Can Mates hi posava propaganda de l'Ajuntament era just que a l'Ajuntament hi hagués propaganda seva. Al final en Vicenç i en Biel digueren que el viatge era organitzat per l'Associació de la 3ª edat però que no ho havien pensat a posar al cartell.

Ara bé, fonts de l'Associació de la 3ª edat de Santa Maria han manifestat la seva ignorància de què l'Associació organitzàs aquest viatge, i molt més que econòmicament hi tenguessin res a veure. És a dir, que l'Associació no ha ingressat cap pesseta pels guanys obtinguts al viatge a Canàries.

Coanegra ha pogut sebre que les comissions que s'obtenen sobre el billetatge, una vegada coberts els mínims de rendibilitat per a l'agència, poden esser entre el 15 i el 20%. És a dir, vegem-ne un exemple, 100 billets a 30.000 pts. són 3.000.000. Un mínim del 17% ens dóna unes 500.000 pessetes de comissió. Nosaltres no sabem ni quantes persones varen arar a Canàries, ni a quin cost, ni quina comissió es va negociar amb l'agència, però no és difícil sebre-ho. És ben clar que la comissió pot significar una quantitat gens menyspreable.

Aleshores ens demanam: si ho organitza l'Associació de la Tercera Edat per què no s'ingressen aquests diners a la comptabilitat de l'Associació? Si ho organitzen privadament els senyors Mesquida i Vicenç Santandreu, per què no ho reconeixen i ho fan públic? Per què han de dir mentides a la Casa de la Vila per amagar el seu lucratiu negoci?.

Tothom té dret a guanyar diners, però ningú té dret a utilitzar una associació de la tercera edat o unes dependències municipals per a fer-ho. I ningú té dret a fer creure que el que li preocupa és la tercera edat si el que li preocupa és obtenir unes bones comissions.

BOUTIQUE

NOVA GENT

SANTA MARIA

CADA DUES SETMANES, RENOVACIÓ D'EXISTÈNCIES

DISSABTES HORABAIXA OBERT

Bernat de Santa Eugènia, 87 - Tel. 62 01 33

Sa Perxa

tota casta d' embotits,
formatges i patés

Tel. 62 11 17

ESTUDI FOTOGRAFIC

Llorenç Frontera

REPORTATJES FOTOGRAFICS

Plaça Hostals, 44

Telèfon 14 00 52

SANTA MARIA DEL CAMI

**VOS DESITJA
BONES FESTES**

ENTREVISTA

Guillem Bujosa i Canyelles: LA TRADICIÓ BEN ENTESA

Per a aquest número hem vogut entrevistar, i per cert que ho feim el mateix dia de la vaga general, a una altra persona que també és prou coneguda al poble. Què és allò que primer crida l'atenció de l'interlocutor quan parlem, cara a cara, amb en Guillem? Probablement la impressió de trobar-se davant una bona persona. Això, que a primer cop d'ull pot semblar una ximpleria, em sembla, en aquest cas, definitori. Però també per davall una aparent tímida traspua una voluntat ferma, una capacitat per a l'entusiasme i una clara consciència del paper que juga com a artesà. La seva trajectòria n'és testimoni. La vida d'En Guillem, dedicada seguint la petjada del seu pare al teixit tradicional de la roba de llengües mallorquines, troba en aquesta activitat un eix prou sòlid com per a justificar tota una pròpia filosofia.

Quina problemàtica envolta la confecció de roba de llengües actualment?

«De la visita de donya Carmen Polo de Franco en vaig treure un mes de permís en el servei militar».

- Jo diria que les imitacions que es fan a Barcelona. En aquest sentit hi hauria d'haver com una denominació d'origen o cosa semblant. Per altra banda, les anomenades «cartes de mestre artesà» que ara es concediran als autèntics professionals com un segell de garantia del producte artesanal del que no ho és. El problema és que em sembla que per concedir aquesta «carta» s'ha de fer un examen que potser exigisqui uns coneixements que tinguin poc que veure amb l'activitat de l'artesà en concret. Vull dir que possiblement el millor sistema per concedir aquesta «carta» seria que el tribunal compràs la feina que porta a terme el professional dins el seu propi taller.

«L'artesà ha de ser fidel a la tradició i al mateix temps estar obert a l'evolució».

- N'hi ha molts, a Mallorca, que es dediquin a lo vostro?

- Em sembla que n'hi ha un a Pollença, un altre a Lloseta i no sé si per Ciutat també. Però, que ja sàpiga, nosaltres som els únics que treballam amb l'amplada clàssica de setanta centímetres. Els altres fan doble amplada, amb l'avantatge d'evitar afegits. Però nosaltres seguim amb l'amplada antiga perquè és l'única manera de conservar el caràcter de la tela, perquè l'ús dels telers més moderns de doble amplada implicaria un canvi en tot el procés de fabricació i afectaria a la textura del teixit, que amb els telers tradicionals resulta ser d'una certa rusticitat que no es podria obtenir amb màquines més modernes. Només nosaltres treballam a la manera tradicional,

amb l'única varietat que empram l'energia elèctrica per moure els telers, evitant així l'esforç físic que abans havia de fer l'artesà. La resta es fa tot amb mètodes tradicionals, inclòs el tenyit amb foc i aigua, l'eixugament al temps climatològic, etc... La veritat és que feina no ens en manca: fins i tot d' Austràlia ens arriben comandes.

- L'ús dels telers antics deu implicar problemes de recanvis de peces...

- No n'hi ha, de recanvis. Ens assortim bàsicament de les peces d'uns telers similars però ja inactius que hi havia a Sóller, i si no queda més remei el ferrer ens fa una «xapussa».

- Són molt antics aquests telers?

- El més antic duu la data de 1.896. La resta són de principis de segle. Fins i tot tenim encara dos telers manuals

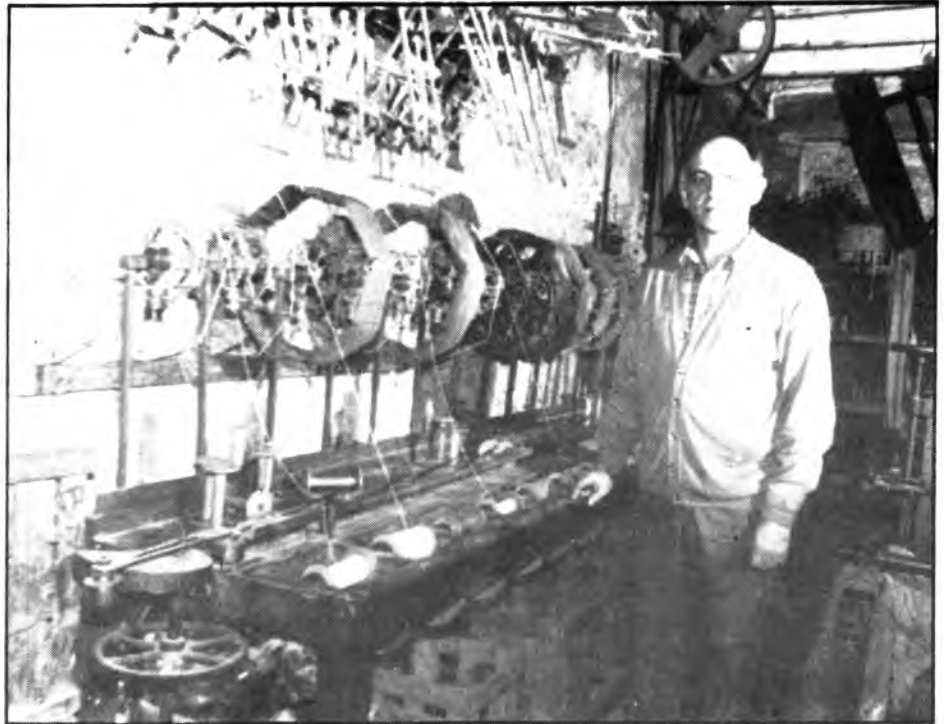
amb els qual mon pare encara hi treballa de tant en tant per entretenir-se. D'ells han sortit tres estovalles pels altars de les parròquies de Santa Maria del Camí i Bunyola i pel Convent dels Mínims a Sta. Maria, obsequi del meu pare.

- Ets partidari de la creació de nous dissenys o creus que val més seguir amb els tradicionals?

- Nosaltres ens dedicam sobretot a fer còpies de dibuixos antics, però també treballam per encàrrec amb dissenys nous, si són viables i es respecten uns mínims. Jo crec que és important conservar, i això és el que intentam, però també crec que hem d'estar oberts a la innovació, dins un ordre, per evitar l'estancament. L'evolució sempre és necessària.

- Per cert, abans de deixar el tema de l'artesania, tots sabem que donya Carmen Polo de Franco va visitar el vostre establiment. Quin record en tens?

- Efectivament, va venir dues vegades, una amb la filla i l'altre amb la dona del governador que era cosina seva. En aquell temps jo era un jove-nell que feia el servei militar a la Base de Son Sant Joan. Ella va fer una comanda al meu pare i ell, amb l'excusa que necessitava que jo l'ajudàs va demanar a donya Carmen que els militars em donassin permís. La veritat és que quan jo vaig demanar el permís al meu superior no em fa ver cas. Aleshores suposo que el meu pare degué fer comes perquè un bon dia sense jo dir res em ve el meu superior a la Base i em diu: «Bujosa, prepara los papeles que te vas de permiso». Un mes em donaren. Una altra anècdota s'estravingué amb el meu padri i els homes de l'escolta de donya Carmen. Resulta que el meu padri tenia per costum d'entrar sempre per la cotxeria de darrera i els guardians de la senyora que vigilaven per allà l'escometeren dient: «Y usted a dónde va?». I el meu padri ben xalest que els contestà: «Què voleu dir a on vaig? A ca meva».

A Santa Maria ens agrada fer una arrancada de cavall i una arribada d'ase

- I del pegament, què m'en dius? Perquè aquesta senyora tenia la fama de ser una mica aprofitada...

- Amb nosaltres, cap problema. Ho pagà tot fins el darrer centim.

- Canviem de pàgina. No podem passar per alt la teva llarga dedicació a l'esport de la nostra vila, concretament al futbol...

- Ha estat una llarga dedicació, sí... Vaig començar als catorze anys quan organitzàrem un equip juvenil amb el Vicari don Pep Batti. Aleshores feia molts d'anys que el futbol era absent de Sta. Maria i no hi havia camp. Primer vàrem condicionar el pati de Can Sanxo per a fer-hi els entrenaments amb els preparadors l'amo en Guillem Martorell i l'amo en Toni Isern. Fins i tot hi habilitàrem unes dutxes que omplírem d'aigua i allà ens hi dutxàvem... amb aigua freda, és clar! Em sembla que em queden pocs cabells per culpa d'això. Després agrenàrem Can An-

dria, hi posàrem portereries i consolidàrem l'equip. En Llorenç Rosselló, el cantant, i jo destacàvem una mica i un bon dia en Nicolau Mercadal de Can Carol, el teu tio, com que allà hi tenia seu la penya del Mallorca, ens va dir que aquest club s'interessava per nosaltres i que ens volien fer una prova. En Llorenç no pogué anar-hi, però jo m'hi vaig presentar i pel que sembla vaig interessar a l'entrenador Sanmartín, però pocs dies després m'oferiren de fitxar amb el Constància i com que jo era i he estat sempre simpatitzant d'aquest club, ja no m'ho vaig pensar més i vagi anar directament a jugar a Inca, a on hi vaig quedar un any fins que vaig haver de fer el servei militar. Després vaig tornar al Sta. Maria com a jugador i més tard com a entrenador, fins la temporada passada.

- Com així has deixat el club després de tants d'anys?

- Som una persona que quan em

CONFECCIONS

VICÈ

MODA JOVE

APRENEU **KARATE**

CLUB CA'N BRAHÓ

A l' Edifici Municipal
Dilluns i Divendres
de les 18 a les 19 h.
1.000 Ptes. mensuals

proposen una tasca dic un bon sí o un bon no. Vull dir que si estic ficat en el futbol, com hi he estat tant de temps, ho faig amb entusiasm i amb totes les conseqüències. I això crema molt tenint en compte que un també té una família. Endemés,, és bo saber canviar d'activitat.

- Aquesta «cremada» no té alguna cosa que veure amb l'escàs èxit del futbol santamariers que pugen i destaquen un poc fitxen per altres clubs en lloc de sentir-se més santamariers i continuar la seva vida esportiva lligats al club del seu poble.

- I no és possible que part de culpa d'aquest èxode la tenguí el mateix club?

- Efectivament, al club hi ha faltat sempre ordre i una bona organització. Els dirigents han destacat sempre per la seva bona voluntat, però això no basta. Si hi ha cinc equips i l'entrenador de cada un d'ells endemés d'entrenar se'n ha de cuidar de la roba d'avisar tothom, d'organitzar els desplaçaments, etc... no pot ésser. Per desgràcia, a Sta. Maria, deixant de banda la poca participació de la gent en matèria de futbol, patim també del vici de fer

una gran arrancada de cavall i una arribada d'ase.

- Tornem a canviar ara el gir de la conversa i parlem de Santa Maria del Camí: problemàtica i futur.

«Em sembla lògic que el creixement urbanístic de Santa Maria es faci a partir del casc urbà».

- Santa Maria està perdent el seu caràcter de poble, i això em preocupa. En tenim un símptoma amb la qüestió del mercat, per exemple. Anar-hi a comprar s'ha convertit en una aventura i cada vegada és més difícil trobar-hi santamariers ja sigui com a comprador o com a plaers. D'altra banda, els beneficis que d'aquest mercat dels diumenges en treu el poble són ben escassos llevat dels bàrs del redol. La proximitat de Palma va convertint Sta.

Mar.a en un poble dormitori, i sense negar la part positiva que això pugui significar com és ara un llançament del comerç, a mi em sabria greu veure que el poble a on tots ens coneixem, a on quan vas pel carrer pots saludar un i altre. A Palma, per exemple, no hi podria aguantar.

- Com creus que incidiran projectes com: l'autopista i la urbanització de Can Borreó?

- En principi crec que contribuiran a que passi allò que t'he explicat abans, perquè donarà lloc a que vengui molta gent de fora i amb tanta gent externa perdrem sentit com a poble. Posats a edificar i créixer em sembla més lògic que es faci dins el propi casc urbà i no que es facin cases a fora vila per a que els ciutadans hi vinguin a passar el cap de setmana.

- Ja per acabar i breument, què en penses de la vaga general d'avui?

- Crec que el més important és que es pugui fer una vaga general de manera pacífica i respectant igualment el dret dels qui volen anar a la vaga i dels qui no hi volen anar.

**Text: Joan Serra.
Fotos: Rafel Pizà**

Donam la mà als ajuntaments,

construïm Mallorca plegats.

El Consell Insular de Mallorca du a terme en col·laboració amb els municipis petits de l'illa, un ambiciós programa de realitzacions que és el resultat d'una estreta cooperació en matèria tècnica, jurídica i econòmica i en una àmplia plataforma d'accions en els camps més importants de l'activitat ciutadana diària.

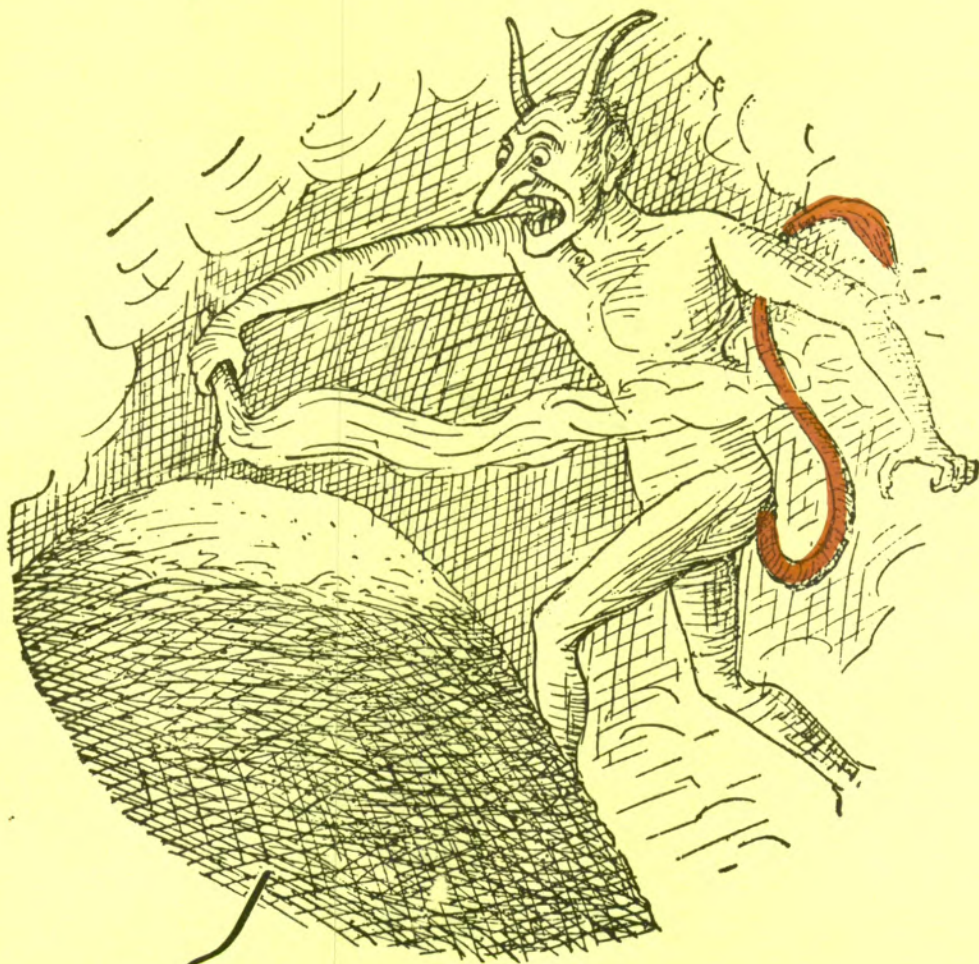
El Consell Insular de Mallorca ofereix als diversos municipis una ajuda inestimable en matèria d'assistència social als ciutadans, de foment de la cultura popular, de dotacions d'infraestructura esportiva als pobles, de potenciació de les activitats econòmiques i socials, de creació de llocs de feina, de construcció de carreteres, de protecció del medi ambient i de tot quant s'ha de menester perquè els petits municipis de la nostra illa puguin disposar d'unes dotacions d'infraestructura adequades a les seves necessitats.

Per nosaltres, els més petits són els més grans.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

coa-rotja

SUPLEMENT ESPECIAL

28

**DE
DESEMBRE**

LA PERESTROIKA ARRIBA A COANEGRA

A l'últim consell de redacció celebrat per la revista Coanegra, es decidí per unanimitat incloure com a membre d'honor a Mihail Gorbaxov, que per tal motiu es desplaçà al nostre poble. Mensualment aquest bon senyor ens envia part de l'or de Moscú, possibilitant així la supervivència de Coanegra. Gorbaxov ens plantejà la necessitat d'implantar millores tècniques, i ens explicà com fer una «glasnost» -política de transparència informativa, sense amagar res-. Per tot això, un conegut dirigent de la dreta local ha manifestat: «ja ho deia jo; coanegra, ja, ja... no digueu disbarats, COA-ROTJA s'ha de dir». L'equip de redacció, sensible a totes les suggerències dels lectors, ha decidit fer-ne cas i editar Coa-rotja.

Ah! s'ens oblidava. Quan en Gorbaxov tornava cap a Rússia, es va aturar un moment a Suïssa per obrir-mos un Compte Corrent, detall que li volem agrair publicament.

CANVIDE NOM

L'Ajuntament en sessió plenària, a proposta del Sr. Jaume Salom i per unanimitat, va decidir que en vistes a que faran l'autopista tant si volem com si no, i per estar d'acord amb els temps actuals d'estrés i velocitats, canviar de nom al poble, passant a dir-se a partir d'avui SANTA MARIA DE L'AUTOPISTA, la qual cosa es fa sobre a tots els veïnats del terme. Per la seva banda, l'Ajuntament ja ha encarregat impresos i sobres a la impremta de sempre.

CAN BORREÓ, PARC NACIONAL

E! Parlament de l'Estat Espanyol, a proposta del Govern

ha declarat la zona de reguiu de Can Borreó Parc Nacional, per la seva peculiar fauna i flora, pel seu interès paisatgístic i ecològic. L'equip que governa l'Ajuntament i certs sectors empresarials de la construcció vinculats, fan creus i llamps, i han interposat recurs davant el Tribunal Constitucional per poder construir blocs de pisos i «xalets», que és lo que creuen que és millor pel poble, ciment i més ciment.

GUILLEMDOLÇ, I EN TIMONER

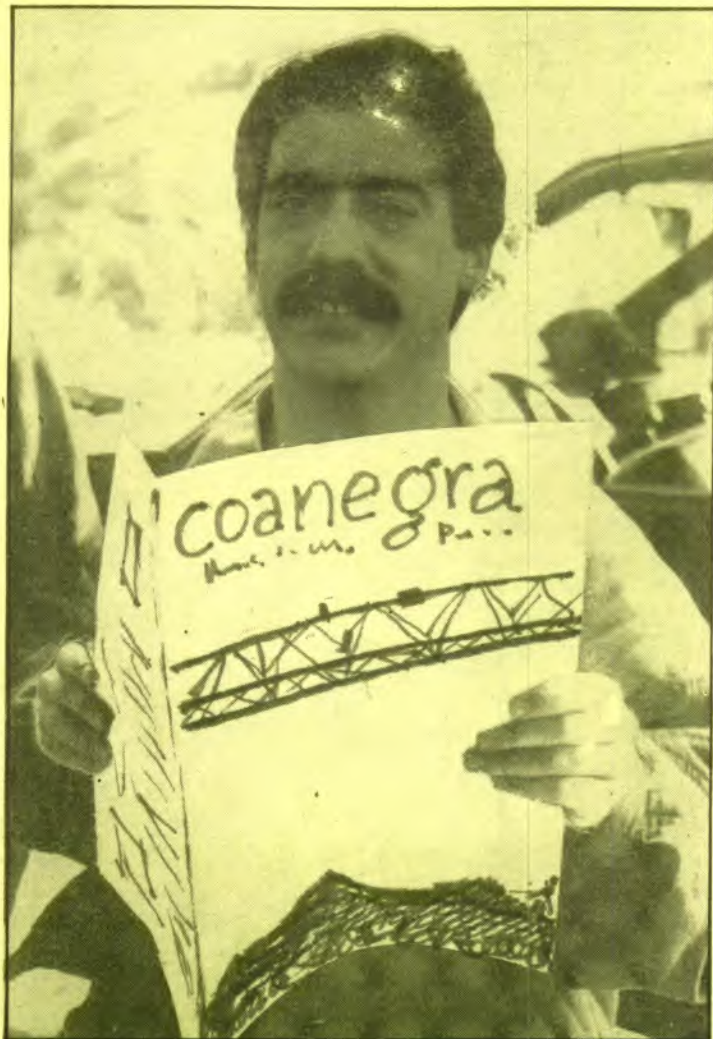
Fa uns dies que han retornat del Campionat del Món de Ciclisme en pista darrera moto, que s'ha celebrat al Burundi, En Guillem Dolç i en Guillem Timoner, el seu preparador i motorista. Guillem Dolç, que fa uns anys es retirà de la seva professió de saig i siquier, feia uns mesos que havia tornat al ciclisme actiu i professional, obtenint a Africa un merescut segon lloc, entrant per darrera només d'en Timoner, que menava la moto.

JA TENIM EL TRENET

L'equip de govern municipal, recollint la suggerència del nostre entrevistat en Jaume de «Sa Sínia», ja ha aprovat el projecte d'adquisició d'un trenet mòbil per carretera, que connecti l'estació a Son Pou. El trenet serà construït per una empresa alemanya d'alta tecnologia. Està previst que és pugui inaugurar el proper 14 de febrer -dia dels enamorats- comptant amb la presència de l'amo en Biel Canyelles -President de sa nostra comunitat- entre d'altres que no han confirmat l'assistència cal citar en Manolo Fraga i en Julio Anguita. D'altre banda encara està en fase d'estudi la possibilitat d'un telefèric de les cases de Son Pou a S'Avenc, per fer més ràpid i panoràmic l'ascens, i la instal·lació d'un restaurant a l'interior de la majestuosa cova.

COANEGRA A TVE

La revista Coanegra, dintre la campanya publicitària de promoció que està realitzant, ha oferit a través dels espais publicitaris de la TVE- Balears diferents espots. El més original i que ha centrat l'atenció de l'audiència -ha estat molt comentat pels veïns del poble- és el que realitzà una agència de Barcelona, consistent en la presència juvenívola del Sr. Regidor d'obres i destrucció del territori -amb el mostatxo ben compost- i amb un exemplar de COANEGRA entre les mans, tot dient amb cara ben seriosa: «Coanegra és la millor revista del poble de Santa Maria de l'Autopista! Però, sobretot, CERQUI, COMPARI i si en troba qualcuna de millor, LA COMPRI!». Per la seva aparició televisiva el senyor regidor ha cobrat una bona comissió.

REVETLA ALS HOSTALS

L'Associació de botiguers i comerciants dels hostals, aprofitant la lluminositat de la il.luminació nadalenca ha decidit fer festa grossa, per la qual cosa ha contractat als famosos conjunts musicals «The Shimbombers» i «Will and Cicks», perquè actúin el proper dia 28,5 de desembre a les 23,00 hores, s'espera una gran concurrència, hi haurà coca nadalenca i llet d'ametlla per a tothom.

NOU TRAÇAT DEL L'AUTOPISTA

Santiago Morales, president de l'Associació «L'Autopista em passa per damunt», el passat divendres 16 de desembre convocà, una roda de premsa a tots els mitjans locals, per la qual presentà el projecte de nou traçat de l'autopista. El projecte preveu diverses possibilitats, la primera, que l'autopista es faci sobre l'actual carretera de Palma, i quan passi pels pobles que s'esbuquin totes les cases de les voreres i així l'autopista no passarà per damunt dels conreus, la segona, inspirada en el Tunel de Sóller, s'anomena alternativa «L'autopista ens passa per davall», així l'autopista d'Inca seria completament subterrània i no afectaria a ningú.

EL BATLE, DOBLEMENT PREOCUPAT

En Josep Estarelles està molt preocupat, perquè segons l'últim sondeig electoral efectuat el més de desembre AP-Santa Maria -que ell presideix- sols obtendria un 3,7% dels vots, és a dir, ni un regidor. Per contra el sondeig dona el triomf a la Democràcia Cristiana amb un 40,1% dels vots, i com a segon partit més votat Esquerra Unida amb un 25%, la resta es repartida entre el PSM, el PSOE i el CDS en proporcions desiguals.

GRAN ENCICLOPEDIA DE COANEGRA

Ara que està de moda fer grans enciclopèdies, la revista Coanegra, amb el suport i patrocini de l'Ajuntament de Santa Maria de l'Autopista, La Parròquia, el Convent, Ses Monges i l'Associació de beates reunides, ha iniciat la preparació i programació de l'edició d'una acurada Gran Enciclopèdia de Coanegra. Per la qual cosa, hem lograt reunir un gran equip director, format pels més insignes intel·lectuals locals: Josep Capó i Juan, Andreu Bestard i Más, Antoni Lluç-Ferrer, Biel Mesquida de Son Collet, Mateu Morro i Marcé i com a director, president, secretari, gerent i supervisor, l'il.lustre catedràtic, poeta i humanista D. Miquel Dolç.

A partir del mes d'agost, s'inclouran a les pàgines centrals d'aquesta revista, una espècie de «fascicles» col.leccionables. Està previst que devers l'any 2020 s'editi l'últim fascicle d'aquesta importantíssima obra.

MATEU MORRO: NOVA IMATGE

Segons el darrer sondeig electoral, del qual ja hem parlat abans, el PSM de Santa Maria només treuria 11 vots (sospitam que serien els onze de la llista electoral). Per aquest motiu, el seu cap de llista, Mateu Morro, ens ha fet a sobre la seva nova estratègia electoral, encaminada a prendre vots a la democràcia cristiana. A partir d'ara, Mateu Morro anirà a missa no tan sols els diumenges, sinó cada dia, i endemés s'encarregarà de repartir els fulls dominicals i de passar sa bacina, perquè tothom el conegui de cara a les properes eleccions i el pugui votar.

Segons informacions de darrera hora, ens han assegurat que la nit de Nadal s'estrenarà cantant «Sa Sibil.la». No vos ho perdeu.

FRANCESCA COLL I XESC FORTEZA

La companyia de teatre mallorquí de Xesc Forteza ha mantingut contactes amb Francesca Coll, per montar una obra de teatre sobre la pintura i la política, titulada «LA BATTLESSA I EL SEU MARIT». El paper de batlessa serà representat per Francesca Coll i el de marit per Xesc Forteza. Els assatjos ja han començat, i el proper dia 6 de gener de 1989 es representarà en funció de gala a l'antic Cinema Ideal, a benefici de Cas Metge Rei, a les 20,00 hores. Es prega puntualitat.

VIATGES VARIS

Els regidors que organitzen viatges varis a diferents in-

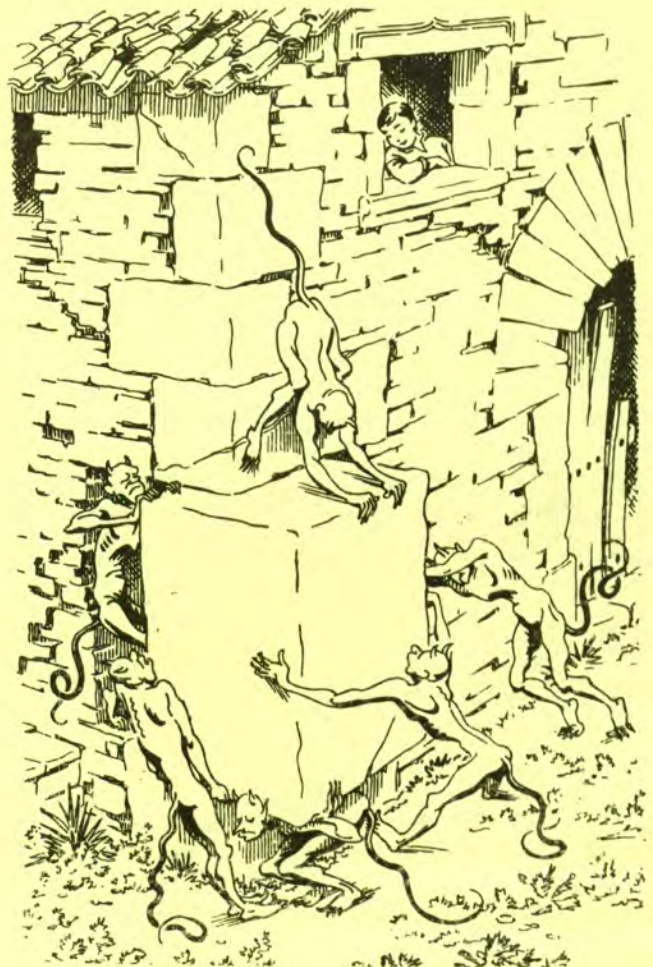
drets i províncies d'Espanya i part de l'estranger, ja han montat la seva pròpia agència de viatges sota el nom «VIATGES PIERNECITA-MATORRALES, C.B.». A l'acte d'inauguració dels nous locals hi acudí tota la flor i nata local, amb raqueta de tennis inclosa. D'altra banda, s'ha firmat un conveni entre «viatges piernecita-matorrales» i l'Ajuntament de Santa Maria de l'Autopista, pel qual l'Ajuntament podrà exposar gratuïtament publicitat dels seus actes als vidres de l'empresa de viatges, i aquesta en podrà exposar també a les dependències municipals.

LATERCERA EDAT A MARTE

Ens ha arribat un comunicat urgent de la secretaria de l'Associació de la tercera edat de Santa Maria del Camí, dient que ells mateixos, sense ajuda de ningú, totsolets, han organitzat un fabulós viatge a la galàxia, concretament al planeta Marte. Per tal motiu han llogat un xàrter a la N.A.S.A., que partirà el proper dia 30 de febrer, tornant el dia següent. Els preus són molt econòmic pels socis i simplement econòmic pels no socis. L'agència organitzadora donarà les comissions a la pròpia Associació, que amb aquests doblers podrà fer obsequis de Nadal a tots els associats.

COA-ROTJA I L'EDIFICI MUNICIPAL

Els dimonions coa-rotjons -membres de l'equip de redacció de Coa-rotja- intentaren llevar la primera pedra que l'amo en Biel Canyelles -de la Cuculla d'avall- posà a l'edifici municipal. Però, quan quasi l'havien llevada i començava a esfondrar-se l'edifici, arribà ràpidament el 092 santamarier. A hores d'ara estan tots detinguts esperant judici.

RAFEL JAUME UN GRAN POETA

Bartomeu Bauçà, professor de literatura actualment a Suïssa, per les passades vacances de Nadal i el 17 d'octubre d'enguany ha vingut a Santa Maria a cercar notícies familiars i també literàries de Rafel Jaume, ja que el seu pare era santamarier. Prepara la seva tesi doctoral sobre en Rafel que qualifica de gran poeta.

Rafel Jaume al principi escrivia en castellà, en dues ocasions havia obtingut el premi Ciutat de Palma de poesia castellana abans de 1971. Aquest any se celebrà el primer concurs de poesia catalana Son Pou de Coanegra amb un jurat compost per Miquel Dolç, Guillem Colom i Antoni Lluç Ferrer qui actuava de secretari; Rafel s'hi presentà i obtingué el primer premi, que rebé el 5 de setembre a dins l'avenc rodejat de literats catalans i que llegí aplaudit per una gentada. El misteriós avenc havia obrat el canvi. Tres dies després vengué a dinar a ca nostra per celebrar el pas que havia duit a terme i que pensava seguir endavant.

Rafel Jaume estava molt marcat de família, crec que sols el servia la seva madastra i durant una sèrie d'anys un dia de les festes de Nadal el convidava a dinar a ca nostra perquè tastàs la llet d'ametlla que li agradava molt.

El 29 de desembre d'aquest mateix any, 1971, en Rafel vengué a Santa Maria i amb ell i en Joan Parets, capellà, anàrem el matí a S'Arboçar, per si un cas en Rafel que era Jaume de llinatge en descendia, seguiren fins al lloc de l'antiga basílica de ca's Frares, per suposat sempre a preu, feia un dia deliciós i el solellet tornava de mil colors les gotes de rosada. A s'Arboçar estava tancat, al seu interior s'hi sentia lladrar un ca, segurament per evitar lladres.

Al final del dinar vengué D. Andreu Bestard qui amb el seu cotxe ens dugué fins a S'Era esfondrada dins el terme de Sencelles, aprop de Santa Maria. Allà el dia havia canviat, queia una lleugera brusquina.

Aquest dia es veu que insirà Rafel un poemeta, que n'ha enviat Bartomeu Bauçà i que jo no coneixia. Diu així.

TRES MOMENTS

Les cases de s'Arboçar
no s'obriren per a mí
gos tancat no sap obrir.
No val la pena cridar.
No val la pena lladrar.

Pedres menudes, trespol
de basílica un dia.
Engoliu la pedreria,
terra, i s'acabarà el dol.
La mort no vol raig de sol.

Aquest pedrei és la ronya
avui de l'era esfondrada.
Ho comprèn la nuvolada:
plou o plora de vergonya.
Tot quedarà dalt teulada.

Rafel Jaume

Li estima que Rafel Jaume morís jove, acabà la vida l'any 83 a l'edat de 55 anys. Havia conrat la nostra llengua durant dotze anys, en la que ha deixat -segons Bartomeu Bauçà- més de mil pàgines escrites. Esperam amb il·lusió el seu treball.

Josep Capó

Plantes i secrets

LA FLOR DE PASQUA

Poinsetia (Euphoria Pulcherrima)

Es més que una planta, un arbre que arriba a tenir diversos metres d'altària. Nativa de Centreamèrica -Mèxic-, és de clima temperat, amb fulla caduca, que cau després de fer la floració.

Aquesta planta s'ha aclimatat molt a la Mediterrània, obtenim bonics exemplars a l'aire lliure.

Quan és molt emprada és per decoració interior, i sobretot a Nadal, quan les bractees que envolten la flor tornen de color vermell, també hi ha colors com a blancs, cremes i roses.

Li agrada estar devora una finestra, amb força llum -no sol directe- i una temperatura de 18 graus.

Les terres han de ser lleugeres i permeables, amb la següent proporció: 2/4 terra de jardí, 1/4 d'arena, 1/4 de turba, amb un adobat compost que pot anar compartit amb el rec. Els recs han de ser espais a fi de la que terra sequi. No li agrada la terra anegada d'aigua. La coloració de les bractees va en relació amb les hores de fosc que té la planta (fotoperiodisme). Així quan les nits són més llargues, d'unes tretze hores diàries, les fulles superiors tornen de color. Això s'utilitza per obtenir plantes florides durant el Nadal, al mateix temps que llum artificial per atrassar la floració.

Carles Barcelona
Mestre jardiner

Conselleria de Cultura, Educació i Esports
GOVERN BALEAR

UN NADAL DE N'ONOFRE JAUME

Desembre de 1.520. Les petjades del caminant queden ben marcades en el fang del camí. El dia és fred i plujós. Boires i niguls cobreixen els pinars de Coanegra. A la llunyania blanquegen les muntanyes d'Orient. Les fulles banyades de les alzines s'encenen amb els darrers rajos del sol, que s'amaga darrera els turons. El torrent, surran del camí davalla carregat d'aigua.

N'Onofre Jaume -aquest és el nom del nostre caminant solitari pel vell camí de Coanegra- va abrigat amb un cassot, que com una capa el protegeix de l'embat del vent i del plugim gelat. És la nit de Nadal, i davalla cap a la vila, com li correspon per la seva condició de jurat de la Vila. Dins el comellar hi resta la seva casa, a un revolt del torrent, i la seva família, antics hagitadors i propietaris de la vall.

N'Onofre té pressa, aprofitarà per aturar-se en el molí draper i fariner que té arrendat el seu oncle Pere Jaume.

El casal del molí és vell; és una casa pobra, mig amagada en un racó ombrívol, devora la bassa que recull les aigües que vénen de la font per la síquia. Altres molins del comellar estan aban-

donats i fins i tot qualcun és enderrocat. El molí del comellar estan abandonats i fins i tot qualcun és enderrocat. El molí d'en Cerdà està tancat. Les coses del mes i gavelles que han de pagar als senyors i al rei. I a més a més, l'anyada ha estat feresta. Així ho han escrit adesiara els jurats de la vila al Governador dient-li les dificultats que tenien per pagar les contribucions enormes que corresponen a les viles mallorquines: «per quant són informats que en aquesta parròquia són molts i pobres, que res poden sembrar per no tenir forma d'haver forment i ordi». La Vila ha hagut de manllevar doblers per pagar els deutes. Algunes persones han perdut les seves propietats segrestades pels oficials reials, en no poder bestreure censals i deutes.

N'Onofre fa ressonar la baula en el fustam. El fan entrar dins la casa, pobra, però adesaada: una cuina amb una pastera, un vell cofre dins la casa, llits vells de posts de pi i màrfegues de palla. L'oncle és al llit, malalt; els menuts trullen per la casa. No hi haurà tió de nadal en aquella casa. El moliner li exposa les seves angoixes. No té

manera de pagar l'arrenda de 30 lliures que ha de fer a Mossèn Alfons Torrella. L'anyada ha estat dolenta, els sementers no s'han segat, els infants tenen fam. Si no paga li ho prendran tot, fins i tot les escudelles i les gerres de test grosser. Massa bé sap qui és Mossèn Torrella, el seyor de la cavalleria o de Son Seguí, home afectat de caçades i de festes, de diamants i de maragdes, ben vestit amb gipó de vellut, mentre els missatges i conradors vesteixen draps esquinçats.

L'aturada al molí ha posat el cor malal n'Onofre. Ja atalaia les fumeres de les xemeneies de les possessions i cases de prop de l'església. No de bades és la nit de Nadal. Enmig de les closes i les tanques picarolegen les ovelles de Son Torrella.

En el porxo de l'església hi ha una gentada: de Terrades, de Buc, de les Alqueries, de les Coves, de Santa Eugènia, de Son Seguí, de S'Arbovar i son Verdera, de Es Cabàs i de Coanegra. De tots el indrets del terme ha comparegut la gent. Els nins fan lul·lea. El serení és molt viu, però la gent pareix que ho oblida tot amb l'ale-

cafeteria - bar Comerç

local climatitzat
gelats - refrescs - tapes
un local ample i confortable per a tots

Plaça dels Hostals, 27 - 29 - Tel. 62 00 29

obac

C/ Andria - Sta. Maria

gria de la trobada. El vell temple presidit pel retaule de l'infant amb la cadernera a la mà, s'omple de gom en gom.

Amb això arriba el cotxe del senyor Torrella. Avui, l'odiat aristòcrata ha decidit baixar a la vila. Encara no ha entrat davall la porxada quan n'Onofre l'escomet. Li demana, com a jurat de la vila, que doni temps al moliner, que no li segresti els bens. Que hi ha intants petits. Que vendran temps més bons, i els esplets reberntaran i les botes congrenyades s'ompliran de bon vi.

Mossèn Alfons Torrella s'encén, envermelleix com un caliu. qui és aquest atrevit que s'adreça a ell amb arrogància, destorbant-lo?. Passa de llis, enrevoltat de criats. Entra dins la seva capella! L'amo de Son Seguí insulta n'Onofre. Els altres jurats de la vila, en Bartomeu Bibiloni, en Jaume de Buc, en Pere Canyelles, en Vicenç Far, i altres fan costat a n'Onofre. A ells també els bull la sang. Per què els cavallers no han de pagar com els pagesos? Per què les cases han de quedar buides i esboldregades? Per què els vilatans han d'estar sotmesos a cavallers sobberbis i enriquets?.

A mitjanit el cant de la sibil·la entendraix el cors. Les neules pengen al bell mig de la vella èsglésia, i els homes obliden la pobresa i el desconhort.

A trenc d'alba n'Onofre va cap a Coanegra. Passa darrera passa tresca el camí voltat de polls, oms i alzines. Els casals de les possessions i els molins romanen colgats dins el silenci. Qualque llum d'encruia s'encén per preparar la foganya. Sols adersaria els bels dels anyells rompen la pau de l'albada. N'Onofre va pensatívol, ha sentit a dir que a Ciutat el paraier Joan Crespi, els germans barreters Francesc i Joanot Colom, el sabater Pere Begur, l'espaser Guillem Vic, el capeller Rafel Ripoll, i molts d'altres menestrals, es reuneixen i parlen. Ja no poden suportar pus els censals, ni les arbitrietats i desgovern del governador Miguel de Gurrea. L'altre dia a una taverna, allà on s'aturen traginers i carreters d'Alaró, ran del camí de Coanegra, un alaroner va dir que havia parlat amb un mariner que li havia contat que a València la Germania havia fet justícia, i que allà els menestrals i els pagesos s'havien llevat de damunt el jou ofegador dels cavallers.

Els primers rajos de sol taquen les pinedes i els roquissars. Dins el cor de n'Onofre s'hi congrien somnis. La Germania li volta el cap. La llibertat haurà d'arribar com a València. En passar pel casal del molí del seu oncle, pren una determinació ferma, ara ja no té

dubtes: el vell moliner no haurà de morir al carrer. La justícia haurà d'arrelar a Mallorca. La Germania en serà la portadora (1).

Mateu Morro

(1)Nota: N'Onofre Jaume de Coanegra, segons la documentació, fou un dels principals dirigents de la Germania a la Vila de Santa Maria. Derrotada aquesta, com recull el Paborde Jaume de S'Arboçar sense dir d'on, possiblement d'una tradició oral familiar, fugí de ca seva i es refugià a casa d'uns pa-

rents a Porreres, on fou descobert i ajusticiat a la plaça del poble. Els seus bens foren confiscats.

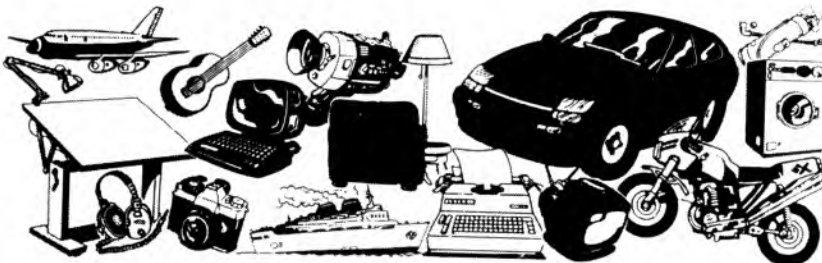
Efectivament entre els condemnats a mort el 17 de juliol de 1.523 hi consta en Nofre Jaume de Coanegra (Arxiu del Regne de Mallorca R.P. 2042 fl. 17 v.)

La realitat tràgica del desenllaç d'aquesta història no impedeix que poguem recordar aquest santamarier del s. XVI, n'Onofre Jaume de Coanegra, del qual gairebé no en sabem res, tan sols que lluità i morí per la llibertat del seu poble.

Dit i Fet.

CRÈDIT RÀPID

CRÈDIT RÀPID és el crèdit a l'instant de BANCA MARCH, que li permetrà realitzar les seves compres al comptat. ObtenGUI fins a UN MILIÓ de pessetes a l'instant i xifres superiors en un màxim de 48 hores Des de 3 a 60 mesos de termini

BANCA MARCH

A Santa Maria
Plaça dels Hostals, 50

LÍNIA GRATUITA
Servei permanent 24 hores
Telèfon 900 - 30 02 02

Un viatge a Ca Na George Sand (i VI)

LA VISITA S'ACABA

15 d'agost.- Després de visitar les peces principals de la casa accedim a les íntimes. Passam per davant un dormitori però el guia crida tot d'una l'atenció del bestiar, que ja comença a estar cansat, cap a una peça minúscula. A un angle, un mirall penjat a la paret, permet de veure'n l'interior, on està prohibit d'entrar. El guia comenta:

- Si han llegit *Indiana*, la seva primera novel·la, recordaran que diu *escric amb el nas aficat dins un armari*.

És ben cert. La cambreta fa pensar en una cabina telefònica. L'avantatge és que la finestra dona al jardí. També ens diu que a l'escriptora no li agradava d'escriure de dia. Ho feia de les deu del vespre a les quatre de la matinada. *La mare au diable (La bassa del dimoni)*, per exemple, va ser enllestida en quatre nits.

- Idò per Son Vent hauríem de veure si no escrivia dins el rebost -pens mentre ens posam a fer coa per admirar aquell cau minúscul. Accedim, a continuació, a la biblioteca, d'aspecte modest. Segurament a causa dels cleptomans, els llibres estan protegits per un reixat de galliner. Des del passadís arrib a entrellucar dos títols, *La Grande Jeanette* i *Dans l'ombre de la cathédrale*, traduccions de dos títols de Juan Valera i de Blasco Ibáñez. El detall em fa suposar que es tracta de la biblioteca de la renéta, que en morir va llegar la casa a l'Estat francès. La de la rebesàvia es devia trobar a París.

Del món dels llibres passam, de cop i volta, al del teatre. N'hi ha un. en efecte, de petit, amb uns armaris plens de teresetes. El guia s'espera que la gent s'hagi congregat i envesteix:

- Abans d'estrenar una obra teatral a París, George Sand primer la muntava aquí. Ja poden suposar que els artistes eren afeccionats, membres de la família i amics. L'operació, així i tot, li permetia fer-se una idea i, de vegades, corregia alguns detalls. També s'hi representaven funcions de teresetes. El seu fill Maurici les feia de fusta de til·ler i ella les vestia.

Quan ho ha acabat de dir, em passa pel cap la idea de si a Son Vent o a Valldemossa no s'enyoraven d'aquestes distraccions. Però els símptomes de cansament ja comencen a manifestar-se en alguns turistes que em fan tornar a la realitat. N'hi ha, per dir-ho com a Mallorca, que ja confonen el cul amb les témpores. En passar per les habitacions dels convidats, una de les quals, ara anònim, va ocupar en Chopin abans de barallar-se amb dona Aurora, assistim a

aquest diàleg:

- I els criats dormien aquí? -demana una nina a sa mare.

- No, aquest senyor ha dit que ho feien més amunt, a les mansardes.

- I també hi tenien campanetes, com a la cuina?

- Camina més aviat que ton pare ja és al jardí!

La gent ja devalla per l'escala de l'entrada. Prop de la porta, a la part oposada a la cuina, hi ha el retrat d'una Sand. El firma un cert V. Santaolària, de connotació hispànica. A la fi sortim de la casa i el guia precisa que el jardí no es visita. En canvi, sense haver de pagar res, podrem admirar alguns carruatges del segle XIX que tenen a una porxada. Ens assegura que dona Aurora se'n servia per passejar per aquelles contrades. La curiositat dels turistes ha quedat més que satisfeta.

D'altra banda, ja s'ha fet l'hora d'anar a dinar i només som quatre o cinc que ens entretenim amb els vehicles decimonònics. A l'oratori, que hi ha unes passes més lluny, sols hi arribam na Catalina i jo. I és que la moral del turista popular no és a prova de bomba. Aquesta espècie de nòmades resignats, però, també té les seves excepcions.

Fa un parell d'anys, en un viatge a Itàlia, em vaig topar a Florència amb un pagès València. Tots dos havíem anat a Correus i vam xerrar una estona:

- Tu, xiquet, que això no és aguantador. Fa una setmana que només visitem esglésies, museus i pedres velles. Ara els de l'autocar són a veure una galeria molt famosa. Els he dit que jo passava i, en haver enviat aquestes postals, on diries que me n'aniré de bona gana?. A admirar els sembrats! T'has fixat com tenen la terra, xiquet? És una pura meravella!

Posat a triar entre la meravella de la Galeria dels Uffizzi i els hortets dels florentins, el valencià no s'ho havia pensat dues vegades.

L'oratori, per tornar a Nohant, es troba al mig d'una placeta des d'on es pot veure un bar que anuncia *souvenirs*. Alguns dels nostres visitants ja s'hi han assegut, a prendre-hi l'aperitiu. L'esglesiola és de factura rústica i sols hi deuen cabre dues dotzenes de persones assegudes. De capella, a la casa que hem visitat, no n'hi havia cap: n'hi havia a Son Vent? Quant a la Cartoixa de Valldemossa, la senyora Aurora en tenia tantes com en volia.

Hem de recollir la roda del cotxo abans de les dotze i ens

MIQUEL SANTANDREU

*Vespinos - Mobyettes

*Moto-serra ECHO

*Moto-cultor PIVA

*Vespa

Bernat de Sta. Eugènia, 126 - Tel. 62 00 77

VINS RUBI

ELABORACIÓ PRÒPIA

Celler:

Bartomeu Simonet, 4 - Tel. 62 00 68

La taula parada dels senyors, amb els noms dels convidats

La taula dels empleats, amb els cantons reforçats

veim obligats a abandonar aquest paradís rural, on no costa gaire d'imaginar-se la petita Aurora pescant o muntant dalt d'un cavall. Fa temps que no he tornat a llegir *L'hivern a Mallorca*. Tal vegada, si no hagués fet darrerament, se m' aclariria qualche aspecte. En arribar al garatge, el senyor Bonnín ja ens té la roda a punt. Ens diu que és una llàstima que no puguem visitar el Museu George Sand de La Châtre. Li contestam que hauríem d'esperar fins a les dues i que a més dels castells del Loira volem visitar la península bretona. Sortim cap a la carretera nacional, i li enfilam cap a Bourges, on dinarem a l'hora espanyola.

Amb el volant a les mans, no puc deixar de pensar en el *bestseller* de dona Aurora, traduït a diverses llengües. Curiosament, a França, són pocs els qui el coneixen. S'estimen més llegir les seves novel·les. Per això mateix no estaria gens malament que les nostres autoritats autonòmiques commemorassin dignament el cent cinquantè aniversari del famós viatge. Si el potrocol de dona Aurora ha fet tant per a la promoció turística de Mallorca, no seria una badada imperdonable deixar passar l'ocasió?

Per la meua banda, després de proposar la idea, vull agrair als amics de COANEGRA la de col·laborar en la seva revista. Quant al lector, em voldrà disculpar que el viatge hagi sortit una mica més llarg del que jo feia comptes. És tractava, senzillament, d'entretenir-lo una estona. I de res pus.

ANTONILLUC FERRER

POESIA

NIGULS ATORMENTATS

Vents embrutats i tot lo demás ja sobra
 diuen que volen xerrar amb jo
 diuen que lo que escric és d'altres
 que són enviats del més enllà
 que som com noltros, que sentim com ells
 tot s'escolta i tot dona fruit com magranes fora temps
 hi ha molt fora temps
 estic vigilant el teu present, tant com el meu
 ja saps quí escriu i això és per tu
 perquè te n'adonis compte que jo existesc
 esper sempre les teves formes d'esser, tu no?
 els cotxes passen a tota velocitat
 l'espelma de la vida cerca l'amagatall
 fum com un comdenat a mort
 el temps passa per damunt les coses, les ocasions, les
 persones
 les festes dels amics ajuden a combatre la solitud del mo-
 ment
 emperò són caparruts com en Banyeta Verda, dels
 meus contes
 I a vegades va be tot i trec amb picardia la banya del
 caragol
 no és dificultat, si un vol emprendre la cosa
 «la cosa nostra», «La cosa nostra»
 Hem arribat a saber dels italians, dels russos, dels ame-
 ricans
 pero jo i noltros anam a la nostre i pensam,
 com uns pensen que és natural, poc amb els demás,
 amb el futur.

L'ANY 2.000

Hi havia a un costat de la porta de la seua
 una dona nua, molt excitada i alegre
 jugava amb la serp viscosa i se la posava pel seu cos
 com si tengués un sentit demoníac i pervers
 més enllà ja dintre del bosc, una tribu
 al·lots i grans enlaçaven una llebre
 les mes velles preparaven el foc de llenya
 uns eren negres com el carbó, altres pintats amb retxes i
 cercles,
 després del dinar feren festa amb
 substàncies no permeses per l'home civilitzat
 disfrutaven dels seus cosos tan ben fets per la naturale-
 sa
 començava a ploure i els cans es barallaven
 l'època de plujes acabava d'arribar
 i els primitius reien pel temps que feia
 molt enfora, un home europeu, mallorquí
 per més senyes, pensava amb els primitius, ja que tot
 era
 només, un recordar el que havia après tres mesos abans
 el mallorquí intentava despedir-se del conte
 animant l'arribada de l'any 2000 d.c.
 omplint amb el fum del tabac la seva cambra.

Pere Mesquida

HI HA UN DEMÀ... (II)

Seguint el fil del que dèiem a l'anterior número d'aquesta publicació, sense entrar en altres enraonaments, anem a veure el que era el nostre motiu d'atenció: les fases en el desenvolupament del comportament de l'infant des de que neix fins als 13-14 anys.

PRIMERA INFÀNCIA o etapa senso-motriu (de 0 a 2 o 3 anys): aquest període ve marcat pel gran desenvolupament mental, perceptiu, psicomotriu i del llenguatge. L'infant passa de no poder-se valer de si mateix, a aguantar-se, caminar, xerrar, relacionar-se amb els altres...

Abans de xerrar, apareix una «intel·ligència pràctica» per la qual descobreix el fenomen de causa efecte: si un dia, amb un garrot, tira un gerro en terra, un altre dia, per aconseguir una cosa que vol i a la qual no arriba, emprará un garrot per tal d'aconseguir-la. El mateix fa quan comença a xerrar, generalment, empra monosíl·labs per demanar el que vol ja que amb aquell so va aconseguir per primera vegada el que volia: «me», per demanar aigua...

També es caracteritza aquesta etapa pel que s'anomena «egocentrisme»: sempre cerca cridar l'atenció, tot és seu, no vol deixar res... En el seu món ocupa un lloc molt important la mare i no és d'estranyar que quan no la vegi plori o l'anyori ja que ella és el seu suport. Té por a tot allò que desconeix, per tant s'hauria d'evitar el que moltes vegades utilitzam com a medi de persuasió com per exemple «que ve un moraco!».

En aquest període el nin és un gran imitador. Fa tot allò que veu fer. És convenient, per tant, «predicar amb l'exemple». També és recomanable la unificació de criteris entre el pare i la mare de cara al que ha de fer el nin. Si el pare diu una cosa la mare la de mantenir en que aquell estigui equivocat i al contrari (6). No utilitzeu mai la famosa frase «ja veuràs ton pare quan vengui!». L'educació del nin és cosa de tots dos, pare i mare, i no d'un sol d'ells. I això que valgui per a sempre ja que d'aquesta manera el nin reconeixerà i respectarà la vostra autoritat.

SEGONA INFÀNCIA o etapa màgia-simbòlica (del 2 o 3 anys als 6 o 7). Amb l'aparició del llenguatge desapareix l'egocentrisme del nin i comença a relacionar-se amb els altres d'una manera més objectiva i realista. És capaç de respectar normes, de fer petites feines i de tenir algunes obligacions. A partir d'ara és convenient donar-li algunes responsabilitats: recollir les joguetes, tenir les coses endreçades...

La memòria i la imaginació es consoliden en aquest període i és capaç d'aprendre i fixar breus coneixements a la memòria.

Apareix el denominat «pensament màgic-simbòlic» pel qual el nin atribueix a coses irrealment fets reals o al revés: dóna vida a un soldat de plàstic, el seu dit és una pistola...

Sorgeix el famós «per què?». A tot allò que no entén ens demana per què?, al què hauríem de tractar sempre de donar una resposta el més realista i objectiva possible en lloc d'eludir-les o ignorar-les com feim moltes de vegades.

Sc: esser molt envejós i en aquesta edat pot haver-hi problemes amb el naixement d'un altre germà. L'enveja es pot manifestar a través de la seva caparrudesa.

Posa en pràctica el que ha après en l'observació dels pares. Així fa seu tot el sistema d'exigències, prohibicions i actituds paternes. Per tant continua la necessitat de donar exemple als nostres fills.

Els instints de cooperació entre nins, en aquesta edat, apenes existeix, al contrari, les bregues i baralles estan a l'ordre del dia. Això sí, als pocs minuts ja són amics i no es guarden gens de rancor (en quan en això, els grans ens guanyen).

Els interessos predominants d'aquesta etapa són els «lúdics» jugar, jugar i jugar. També predomina el col·leccionisme; els agrada col·leccionar qualsevol cosa, fins les més impensables.

Dins del camp senso-motriu, l'infant presenta tota una sèrie d'hàbits que són irreversibles i el tractar de rectificar-los no tan sols pot ésser contraproduent sinó també perjudicial. Un que es presenta amb molta freqüència és «l'escarrania». Tractar de corregir un esquerrà perquè utilitzi la dreta no s'ha de fer.

TERCERA INFÀNCIA o del pesamet lògic-concret (de 6 o 7 anys als 12 o 13). És el període ideal per a l'escolarització dels infants ja que és el moment en el que estan millor capacitats per «aprendre». Així com fins ara l'escola era com un perllongament de la família, a partir d'ara l'escola representarà un nou ambient per al nin: haurà de fer feina».

Des del començament d'aquesta etapa el pensament infantil es fa de cada vegada més analític, més sensible i més capaç de conèixer les relacions objectives que es donen entre els éssers que l'envolten. Apareix en ell una certa capacitat crítica que es va consolidant cap a la fi de l'etapa.

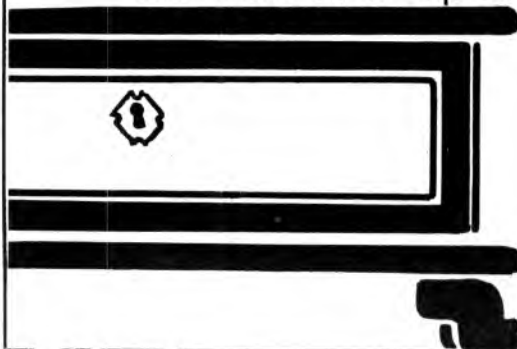
Substitueix l'intuïció de l'etapa anterior pel raonament. Ara bé, aquest raonament sols es dóna quan el nin pot manipular amb els objectes a què es refereix el seu raonament. D'aquí la necessitat de partir de l'estudi del medi que envolta al nin com a procés didàctic per l'aprenentatge dels co-

Plaça d'els Hostals, 22
Tel. 62 09 38

SANTA MARIA DEL CAMÍ

restauració
de mobles d'època

pau mirribas, tel. 60 30 91

No us contradigueu

neixements.

Ara ja tindrà necessitat d'ajuntar-se amb altres de la seva edat. Apareixen els jocs de grups i sotmesos a regles: però, aquests grups són poc estables, no és el grup d'amics o «pandilla» que apareixerà cap als 10-11 anys. Quan es forma la pandilla sol ésser bastant tancada i tendeix a constituir-se entre membres del mateix sexe i d'ídntiques edats, tots sota la guia d'un/a «líder».

El nin es desprén afectivament dels pares i comença a apreciar a les persones pel què realment són. Així mateix adquireix una gran estabilitat emocional: no plora per no res, no s'enfada i s'enrabia tan fàcilment... No té o sap dissimular la por i l'enveja.

Convé destacar, dins d'aquesta etapa, la «curiositat» infantil que duu al nin a aprendre coses noves, a investigar, a descobrir, fins a arribar a formular hipòtesis per explicar els diferents fenòmens. Cap a la fi d'aquesta etapa, apareix el que es diu «memòria immediata», per la qual el nin és capaç de memoritzar textos llargs. Aconsegueix un gran domini de la voluntat damunt de l'atenció. És molt realista, racional i responsable.

En definitiva, aquesta és una etapa d'estabilitat afectiva, de poques complicacions, de bona salut en genr al i d'un gran rendiment intel.lectual.

Fins aquí l'evolució del nin durant els primers anys de la seva vida, especialment els corresponents a la seva etapa bàsica en l'educació. Sols afegir que el coneixement de les particularitats d'aquesta evolució ens poden servir per conèixer millor els nostres fills i facilitar la seva formació de cara al demà que els tocarà viure.

Sebastià Pastor.

RENAULT**MARTI CANYELLES FERRANDO**

SERVEI OFICIAL

C/. Bernat de Sta. Eugènia, 71
Tel. 62 06 74
SANTA MARIA DEL CAMI

Notes i aclariments

(1) J.J. ROUSSEAU: «Emilio o de la Educación». Edit. Edaf. Madrid, 1977. Pag. 24.

(2) J.M. FAURE: «Dos docenas de recetas para educar bien a sus hijos». Igrecia de Ediciones. Madrid, 1974.

(3) Moviment pedagògic que es basa en l'exaltació del que és natural en el nin, sempre de mètodes basats en l'experimentació, observació i el principi de la pròpia activitat de l'alumne, centrant l'interés educatiu cap al mateix nin, respectant en tot moment la seva personalitat.

(4) Etimològicament significa «estudi de l'ànima». L'objecte de la psicologia com a ciència és l'estudi del comportament, els seus principis i les seves condicions.

(5) Jean Piaget va néixer a Suïssa el 1894. És doctor en Ciències Naturals, Psicologia i Filosofia i professor de la Sorbona des de 1952. L'obra utilitzada en el present treball, d'aquest autor, es: «Seis estudios de psicología». «Edit. Seix Barral. Barral, 1977.

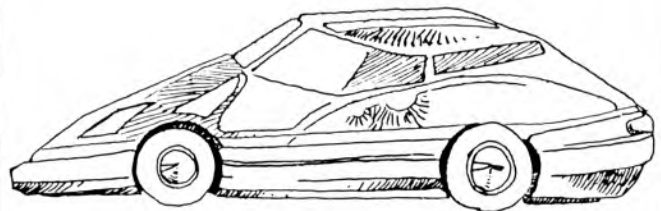
(6) El que no s'ha de fer mai és que si un dels dos diu una cosa, l'altre la de contradir davant del nin. I si us equivocau corregiu l'error entre tots dos una vegada que n'hageu parlat en privat.

ALTRE BIBLIOGRAFIA CONSULTADA

-H. REMPLEIN: «Tratado de psicología evolutiva». Edit. Labor. Barcelona, 1977

-J.P. PINILLOS: «Principios de psicología». Alianza Editorial. Madrid, 1977.

-J.M. MORENO I ALTRES: «Historia de la Educación». Edit. Paraninfo. Madrid - 1978.

VOCABULARI RELACIONAT AMB COTXES**Barbarisme**

Embrague
Freno
Asiento
Maletero
Ventanilla
Seguro
Panel
Mando
Faro
Limpiaparabrisas

Forma correcta

Embragament
Fre
Seient
Maleter
Finestreta
Assegurança
Plafó
Comandament
Far
Eixuga-parabrisa

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

CATALINA MESQUIDA BOVER DE LA VIDA I DE LA MORT

A una societat, plagada de condicionaments i obligacions, fermada i re-fermada pel sistema, les persones perden tota identitat i fan, duen i mengen el que és imposat, imposat per un «apartheid economista». Sovint hi ha joves que lluiten contra ell, amb violència no pacíficament, no practiquen ni volen practicar la doctrina.

A mi m'agrada fer el que vull, sense importar-me el que diran. El blanc i el negre, són els colors més radicals, més oposats, per això m'agraden, ni tan sols, són colors, són elegants, místics, senzills, són alegres i trists alhora.

M'hagués agradat viure al segle XIX a França

La pell blanca és natural, des que els nobles tenien la sang blava, era de blancs que eren, i clar les venes se veien ben blaves, llavors no era com ara, estava mal vist anar torrat, era símbol de humiliació i pobresa.

Sorprèn tanta manca de color, emperò més sorprèn

una obstinació per la blan- cura, la cara blanca i ben empolvada, tapats de roba fins i tot a l'estiu i el desig de viure de nit procurant esquivar el sol, tot això ens recordar el principal personatge de n'Abraham Stoker.*

Hagués disfrutat de néixer a França, el segle XIX, a aquella època se va entendre la vida d'una manera molt sincera i agradable, és clar que no hi podem tornar, emperò sí enriquir-nos de la seva experiència.

La roba no té importància, sempre que vagis vestit a gust, el que menys m'agrada de les modes actuals, és l'obligatorietat de comprar marca, arribarà un punt, que tot ho haurà de ser.

Jo compr la roba i la rectific així com a mi m'agrada, també me la faig jo mateixa.

Una influència vampiresca i Bela-lugosiana no és negada, na Catalina troba al.lucinant que un actor com en Bela Lugosi fes el paper que va fer el cine, i el du-gués a la realitat arribant a ser o creient que era un vampir, la resposta sol esser breu, està boig, emperò què és estar boig i què és no estar-hi?. Qui pot dir aquest home encara no ho és i ja ho és? no hi ha cap barrera del siquiàtric a la societat.

Aparentment, freda i sèria, és molt divertida

Anar vestit d'una determinada manera, no és motiu per pensar, que una persona, pertany a les mal anomenades tribus urbanes, així mateix és tothom que segueix una tendència concreta i única de vestir, i no en sol sortir mai.

La comoditat, la senzillesa, l'elegància, la practicitat són adjectius sempre usats per defensar les vestimentes i les maneres concretes de fer i viure, na Catalina va còmoda i al seu gust, emperò té molt clar, que no és posseïdora de la veritat

oculta, li agrada el que fan els altres, em diu que de fa poc ençà, ha canviat molt, abans duia un mal rollo, ara vol conèixer molta, molta gent i xerrar i riure, relacionar-se amb tothom, i tenir i fer molts d'amics.

Estudia disseny de modes i esporàdicament fa de model fotogràfica, em diu que si hagués de dissenyar la roba així com ella voldria, no la duria ningú i que tots els dissenyadors estan influïts per les tendències, modes, marques i publicitat,

**VIVERS
SANTA
MARIA**

SAT 7117

**BAR
SANTA
MARIA**

CARRER
LLARG

SERVEI DE
BARBACOA

CONILL TORRAT
VARIATS
«PERROS»
HAMBURGUESES

Tothom vol roba de marca, ella no.

se solen convertir en simples sastres d'encàrrecs, poc originals, tan sols els més destacats podran dissenyar vertaderament i tamateix ningú durà els seus models.

Música i literatura és el que més li agrada, no escolta Rock, no li diu res, llegir és apassionant, parla dels seus llibres com si part d'ella se tractàs, *estim molt els meus llibres*.

Edgard Allan Poe, Abraham Stoker, Lovecraft són alguns dels autors de la

Estim mo't els meus llibres

biblioteca, quasi tot històries de por, històries molt

ESSER I NO ESTAR

El que hi ha després de sa mort, vida és.

(Seneca)

Per què pensar que no escolten?

Per què dir que no conten els morts?

Els xerren de s'única manera que poden en so seu únic cos: es pensament.

O pentura desapareix allò que no veim?

És possible que siguem però no estiguem?

Podeu voltros pensar lo tot sols que deuen quedar els morts; quan els tanquen els ulls que encara tenen oberts, mentres uns ploren, mentres uns callen?. Una llumeta en terra està encesa i tot el vespre els acompanya.

I ja de dia es poble desperta i aquella diferència de mort-vida de vida i misteris, de lum, de tenebres. Fins que s'alta campana li dona s'adéu darrer. Amics, deudors enfundats dins robatges negres, endolats, d'ell es despedeixen.

Torna sa pols a sa pols?

Vola s'ànima al cel?

Jo no ho sé, emperò hi ha alguna cosa que no puc explicar, que mos infundeix repugnància i tristor:

Com podem deixar tant trits i tot sols als difunts?

Es cos i sa genètica la prenem dels nostres pares, és lògic.

Però s'ànima existia abans, doncs:

D'on venim?...

A on anam?

Cati

vives i actives que entusiasmen al lector, amb un caire clarament tenebrista. Quant llegeix una d'aquestes obres s'afica dins el llibre.

Els vampirs no són dolents, només se cerquen la vida igual que tothom, jo crec en els vampirs i m'encanten les seves històries.

Costa pensar que qualque dia deixarem de pensar i per això es diu que hi ha cel, infern, reencarnacions i

d'altres vides, ella s'aferra a la vida emperò no l'assusta gens la mort, ans al contrari *tanmateix mos reencarnarem, no se com ni de quina manera, emperò la vida no acaba en la mort.*

Acabam parlant de lo pràctiques, còmodes, i rodoneques que són les camilles, útils pels qui festegen, per jugar a cartes, per escalfarse...

Pere Calafat.

MAGATZEM DE MATERIAL
DE CONSTRUCCIÓ

JOAQUIN ESTESO

CARRER DE L'ESGLÉSIA

BARTOMEU CANYELLES, S.A.

Destil·leries

SANTA MARIA

Palo Resolis - Herbes Foc i Fum

Rei Sanç, 3 - Tel. 62 01 66

CAN PAU I CAN BROSTAT. (I)

La casa senyorial que antigament fou coneguda per Can Pau Cantallops i en l'actualitat li diuen Can Brotat, té un començament interessant.

El primer posseïdor del solar, adquirit de la senyora Quitèria Ballester, esposa de D. Salvador d'Olesa, fou Jeroni Borsoto, sastre de professió, el qual feu bastir la casa, que seria de moment més reduïda que l'actual. La data és del 29 de març de 1627. Dit sastre al morir deixà el seu patrimoni a la seva muller Joana Amer. Al quedar viuda va vendre l'edifici al metge ciutadà Joan Mataró i Canyelles, fill del Notari D. Joan i de l'esposa seva Dª Joana. El metge Mataró anà a Santa Maria del Camí per comprar unes terres que les hi oferiren, i adquirí tres trossos separats però no molt llunyans i amb la casa que hi afegí tengué ocasió de fer visites a la nostra vila. La seva mare per ésser de llinatge Canyelles, segurament tenia parents aquí i per això el seu fill escollí els nostres paratges. Però no sempre les coses van bé, i un dia tal volta retornant a la Ciutat, muntant a cavall, que era la manera més usada durant el segle XVII, passant pel camí devers les Basses, que ara també li deim ses voltes de Cas Sucre, li sortiren uns bandejats, que n'hi havia molts aleshores, li desapararen un trabuc, i el feriren. Ell seguí amb la bèstia a tot trotar cap a ca seva. Arribà bastant sangrant. Un metge i la família l'assistiren, però ell coneixent que el seu estat era de gravetat,

envià a cercar un Notari i feu la seva última voluntat. El testament porta la data dels 24 d'agost de 1649, en el qual se llegeix: Estant detingut en lo llit d'una arcabussada, i de algú tant de febrer que s'hi ha mesclada, de lo qual tem morir, fas mon últim testament. Diu també: Vull ésser enterrat en el vas de Matharons que està en la capella baix de lo orga, del convent de Sant Francesch de Assís. Les terres que tenia a la nostra vila, d'una extensió de dotze i mitja quarterades, amb una casa, a més d'altres propietats, ho deixà en usufruit a son germà Francesch, i afegeix:

Propietari instituesch la mia ànima i per ella a Nostre Senyor Jesuchrist. Mana també que després de la mort de dit hereu, que els béns se venguen a pública subhasta i de lo procehit se feràn tantes obres pies com hi cabrà. El testador visqué encara set dies més, però acabà l'existència dia 31 d'agost de 1649. Dels seus béns de la nostra vila, ja citats, hi havia 10 quarterades de vinya i dues i mitja de conradis. La casa que comprà tenia dret d'aigua de la cisterna veïna que encara existeix, situada en el jardinet entre can Brotat i Can Fuster. Passaren dos anys i el germà morí de mort natural. L'herència del metge Mataró passà a l'administrador de les almoines de la Seu de Mallorca, el qual a 9 de novembre de 1651 posà a encant públic les terres i la casa. La subhasta se feu a la plaça santamariera, a la sortida de la missa major. El que hi digué més fou el canonge Vallperga, per preu de 261 lliures. Dos anys després dit sacerdot també morí, i deixà les seves propietats a favor de les almoines citades, i el Vicari General que era el Dr. D. Bernat Cotoner les posà a altre encant, que aquesta vegada se feu a la plaça de Cort de la Ciutat, dia 28 de febrer de 1654. El qui oferí més diners fou un negociant, qui oferí vuit-cents lliures mallorquines. Ara la venda se revaloritzà, ja que lo oferit triplicava l'anterior subhastació. El comprador fou l'honor Jaume Cantallops de Ciutat.

ELS CANTALLOPS

Aquesta família passà a viure a la nostra vila a la citada

INSTALADORA - SANTA MARIA

Instal·lacions - Pressuposts
Reparacions

Instal·lacions BOMBES
SUMERGIDES

LLORENÇ SANS

Reis Catòlics, 59 4.ª - 1.^a

Telèfon 24 68 74

Palma de Mallorca

Carrer Casanovas, 21

Telèfon 62 06 02

Santa Maria del Camí

GALERIA CA'N BRAHÓ

MARCS
QUADRES
MOTLURES

Quarter V^a
Tel. 62 01 26

NIELS NORGAARD

distribuidora

ARTINET

-Articles de neteja
-Productes per a piscines

Plaça Can Orell, 12 - Tel. 62 07 18

Can Trotat. En primer terme la tanca. (Foto: Mateu Moragues Mas)

casa i l'engrandí. Se feu un celler i obtenia bona quantitat de vi de les vinyes. Continuà el Jaume Cantallops amb els negocis que tenia entre mans, però sens descuidar les terres adquirides. Era casat i tenien un fill que també tenia el mateix nom de son pare, Jaume. El primer Cantallops se feu notar dins el poble i prest va formar part de l'Ajuntament. Consta que dia 31 d'octubre presidia la reunió municipal com lloc de batle. Era a l'any 1700 i se feu el preu de plaça de la verema, i s'acordà que fos a una lliura sis sous i sis diners la somada, o sia la carretada. Dos anys més tard a altre reunió d'importància, dia 25 de juny de 1702, que presidia el batle Bernat Canyelles de Terrades amb assistència del rector D. Pere Joan Castanyer, rector de l'Església, proposà dit sacerdot construir altre temple, perquè el que tenien estava runós. La corporació ho aprovà i seguidament se feren les primeres llistes d'obrers, per recaptar doblers i dur la comptabilitat. De dita relació de persones de bona reputació un d'ells fou Jaume Cantallops. A 1703 ja fou elegit batle del nostre poble, lo qual a aquell temps era la distinció major a que se podia arribar. A l'any següent posaren altre persona per ocupar dit càrrec, però continua de jurat, i dia 4 de març proposà que els jurats prenguessen diners a interès per ajudar als particulars que els necessiten. A la reunió següent proposar que se manllevassen mil lliures. Això és una prova de la misèria que hi havia dins aquella temporada. Dia 20 de març de 1708 en la sessió de l'Ajuntament fou proposat per lo jurat Bartomeu Horrach, tant en nom seu com en el de procurador de l'honor Jaume Cantallops, jurat major, per ell estar en les Càrcels Reials, que s'elegís un prevere per ocupar el benefici vacant a la parròquia i era de competència de l'Ajuntament designar qui el devia servir.

Fou elegit el Rd. Bartomeu Crespi. Als llibres dels clavaris hi ha gastat amb data dels 6 de març de 1708, que foren dos quarteres d'ordi per les cavalcades dels ministres de la Regia Cort qui han vinguts a esta vila per rebre informació fiscal contra les persones de Jaume Cantallops, lloctinent de Balle Real i de Miquel Palou, Balle de la porció temporal, culpats *in processu*, contra los bens de los quals se los concedeix cessió sens evicció. No dona més clarícia el document; és probable que la informació no seria greu. Però el Cantallops, que durant anys havia figurat a la Casa de la Vila, des d'aquest succés ja no li foren concedits nous cà-

rrecs municipals. El Jaume Cantallops morí tres anys després, el 16 de març de 1711. Al llibre de morts de la parròquia la nota de defunció solament diu: Als 16 de març de 1711 enterraren lo honor Jaume Cantallops, oferta una lliura sis sous i dos diners. El seu fill també Jaume de nom, continuà visquent a Santa Maria del Camí amb la seva esposa i fill.

(Continuarà)
Andreu Bestard Mas

PREUS FRESCS

-OFERTES-

POLLASTRE	270	pts./Kg.
INDIOT	450	pts./Kg.
CUIXA DE MÈ	740	pts./Kg.
PORCELLA	590	pts./Kg.

A més a més participarà gratuïtament al sortelg de la monumental cistella de Nadal

C/. Bernat Santa Eugènia, 104
Carretera Palma Inca
07320 - SANTA MARIA DEL CAMÍ
Tel. 62 01 44 - MALLORCA

Rafel Adrover

EL MON PICTORIC MALLORQUI ES HISTERIC

Un enginyer que treballa a Madrid, un bon dia tira els papers enlaire i posa barres al despatx.

Tot lo que m'havien dit, m'ho havien donat amb el número canviat .

Més que tornar cap a Mallorca, crec que va fugir de tot allò, no hi ha res que importi més que la vida i a viure vingué! Em diu que abans ja pintava emperò no el me crec gaire. El fet és que posar punt i tornar començar. Cosa sempre pensada i quasi mai aconseguida.

És impossible parlar amb ell d'un tema en concret, sovint surt de la illa, de cap a Europa i Amèrica, cada minut pega un bot. Li preocupa seriosament, la manca d'infraestructura socio-culturals i educatives del país, estam física i mentalment molt enrera dels europeus, no de bades va fer feina a França i Alemanya.

Segons en Rafel, a Mallorca hi ha una exagerada demanda en tots els sectors i això en lloc de provocar un augment de la qualitat, la disminueix notablement. Tenim el nivell de renda per càpita més alt de l'estat, emperò no el de serveis, béns socials i culturals. Mallorca és una illa superpoblada, que ha rebut una invasió de tios desaprensus .

L'única feina és la pintura, viu de la pintura i no li agrada la paraula professional, jo que he visitat les exposicions que ha fet a Santa Maria, puc assegurar que fa molta feina, ha progressat molt.

Llevat de les poques aquarel·les, la resta de les obres són sempre realistes, pint el que veig , confesa que està aprenent a pintar i que com va dir en Miquel Llabrés per desdibuixar primer s'ha de dibuixar . Si li deman dels seus projectes, em diu que el futur no hi és ara, no té importància .

Hi ha pintors joves, que puguen massa aviat, que estan massa amunt per la seva experiència i edat, els sobra temps i en canvi a mi m'en falta .

Defineix el món pictòric mallorquí, com a histèric, competitiu i gens replegador, falta una vertadera promoció pictòrica, els certamens són dolents i també els seus jurats, exclouen per força a quasi tots els pintors.

No és un camí de roses muntar una exposició, en fer tables fa un bon alè, el dia que el vaig visitar, ja havia venut més de la meitat dels quadres, curiosament el més cars i la majoria a santamariers.

Pere Calafat

El quadre dels dos guàrdies va ser el que va cridar l'atenció .

CAIXA DE BALEARS
"SA NOSTRA"

JOAN FORTEZA CAMPINS

Instal·lacions elèctriques
xarxes de baixa tensió
bombes submergides

Carrer Bartomeu Pasqual, 4 A - Tel. 62 09 39

fusteria _____

Bartomeu Canyelles Rubí

TREBALLS DE FUSTERIA
EN GENERAL

Bernat de Sta. Eugènia, 86 - Tel. 62 00 80

FUTBOL FEMENÍ

BON JOC, MALGRAT LA DERROTA

El principal temor que tenia l'equip de futbol femení de Santa Maria va desaparèixer per complet el passat diumenge dia 11, quan es va desplaçar la plantilla a Leon per afrontar el primer partit de lliga. La por de fer el ridícul, que era el principal obstacle per formar l'equip a primera divisió Nacional, va desaparèixer per complet.

Es va jugar a un camp d'herba, en bones condicions. Ja sols haver començat el partit, el Santa Maria Atc. va donar mostres de què sabia fer bon futbol i que no seria tasca fàcil que li marcassin qualche gol, perquè immediatament va posar cercle a l'àrea de l'equip local podent marcar més d'un gol; no va poder esser així unes vegades per «culpa» de la portera contrària, altres per veritable mala sort. El cas que en un contratat de l'equip contrari, a pesar de la bona intervenció de la nostra portera, va fer el primer gol.

A la segona part, va canviar una mica la situació i l'equip del Puente Castro, va dominar més la situació, si bé el Santa Maria tengué varies oportunitats de marcar. Quan més estava pressionant al Puente Castro, aquest amb un contratat, va aconseguir el segon i definitiu gol.

La nota negativa fou la lesió d'una jugadora base dins l'esquema de l'equip Santamarier, Antònia Barceló, que tengué luxació de Clavícula.

La part positiva fou el bon joc desenvolupat per l'equip, i la lluita que tengueren les seves jugadores, destacant na Cati Fuster, que a pesar de la edat i vetereania demostra un gran pundonor i sobre estar al mig del camp, a més de donar una petita lliçó a les companyeres més joves que ella, demostrant-les que lluitant es poden fer moltes coses.

S'ha jugat el primer partit i a pesar de la derrota ha estat un bon començament. Les jugadores han perdut part de la gran por que tenien de fer el ridícul, i creim que estan preparades per poder fer una bona campanya. No obstant i per les notícies que tenim, hi ha jugadores que s'han d'aprendre les coses una mica més en sèrio, lògicament per respectar les seves companyeres, els seus dirigents que han fet un gran esforç perquè això fos possible.

A l'hora de fer aquesta crònica, l'equip encara no haurà jugat el primer partit a casa. Esperam que els socis i públic en general assistesquin al camp per aportar la seva ajuda tan moral com econòmica a l'equip, perquè bona falta farà.

FUTBOL

VEURE-HO PER CREURE-HO

Passau, mirau i disfrutau! Això és el que podria dir el porter del Camp Municipal d'esports quan l'aficionat va a veure jugar l'equip del Santa Maria de segona Regional. Creim que ni els més vells recorden una campanya similar a la que està fent l'equip. Actualment és el primer classificat, amb deu partits jugats, vuit de guanyats i dos de perduts, 22 gols a favor i sols 6 en contra.

Ja vàrem comentar al principi de temporada que l'equip havia fet molta de feina per posar a punt els seus jugadors, que l'ambient de la plantilla era sensacional, formant una verdadera pinya, sense que ningú s'enfadi i fent-se bromes contínuament els jugadors entre ells mateixos. És a dir, independentment dels resultats, entrenador, delegats i jugadors han fet una petita família dins el vestuari, cosa que és importantíssima. Hi ha molts aficionats que comenten que la plantilla d'aquest any tal vegada no sigui millor que la dels altres, però diuen que la unió fa la força i això és el que han aconseguit tots els components de l'equip.

Ja al començament de la lliga, l'equip va sofrir un parell de baixes per lesió, encara ara no recuperades, que va fer perillar la compensació de les línies de l'equip, el que va fer que les coses es complicassin. No fou així en els resultats, ja que des del principi es va veure que l'equip jugava a futbol, feia gols amb facilitat, no deixava jugar còmode a l'equip contrari i els resultats venien per si sols molt positius. Molts pensaren que això no duraria gaire, com ja estam acostumats a Santa Maria. Però pareix esser que aquesta vegada la cosa va de veres i sols a un partit s'ha passat pena per guanyar a casa, que fou el darrer contra el Cala Millor que sols es va poder guanyar per dos a un, gol que és el primer que encaixa l'equip a Santa Maria amb tot el que va de lliga, símptoma evident de què la marxa de l'equip és impressionant.

I degut a què els resultats són bons, la resposta del soci i aficionat no s'ha fet esperar. És agradable anar al Camp Municipal i veure que la gent és molt nombrosa per veure jugar l'equip. Feia molts d'anys que aquest fet no passava, cosa que és d'agrair.

Ara ja sols falten tres partits per acabar la primera volta i els equips que queden són els de la coa. Si bé en futbol mai es pot dir res, normalment l'equip ha de guanyar els partits i acabar primer. Després han de venir a casa el segon i tercer classificat cosa que pot fer que les diferències siguin més grosses.

Pensam que aquest any es pot recuperar la categoria perduda i lluitar per pujar l'equip a primera regional l'any que ve. Es va per bon camí, l'aficionat respon i tothom està però que molt satisfet. Juan Sedeño, Toni Cañete, directiva, jugadors i companyia han fet que això sigui possible.

Poden menjar el torró amb molta satisfacció i que sigui per molts d'anys.

FONER

**MINYO
INFANT
ESPORT**

Plaça dels Hostals, 13 i 15

Tel. 62 00 48

SANTA MARIA DEL CAMÍ

**GRAN ASSORTIT DE
ROBA PER A GENT GRAN**

coanegra

**PUBLICACIÓ
DEL O.C.B.
DE SANTA MARIA
DEL CAMI**

DEPÓSIT LEGAL
P. M. 381-1981

EDITA
Obra Cultural Balear
De Santa Maria del Cami

EQUIP DE REDACCIÓ
Bernat Calafat
Pere Josep Calafat
Magdalena Canyelles
Ramón Canyelles
Mateu Morro
Rafel Pizà
Joan Serra
Mateu Vich

COL·LABOREN
Carles Barcelona
Andreu Bestard
Josep Capó
Xisco Grimalt
Antoni-Lluc Ferrer
Pere Mesquida
Cati Mesquida
Sebastià Pastor

PORTADA
Fotografia de Rafel Pizà

**REDACCIÓ,
ADMINISTRACIÓ
I PUBLICITAT**
Batle Simonet, 5
07320 Santa Maria del Cami

IMPRESA A
Informacions Llevant S.A.
Passeig Ferrocarril, 1
Tel. 55 03 28, Manacor

Els articles firmats en aquesta revista sols expressen l'opinió dels seus autors.

ENTRE FOGONS

COQUES DE NADAL

Diu l'adagi: Ara vé Nadal i menjarem torró, però per Nadal a més de torró hi ha altres coses bones, i ara que estam damunt festes hem anat a veure a madò Catalina Riera, de Son Pou perquè ens explicàs una recepta típica per endolcir aquests dies, es tracta de la tradicional coca de Nadal, que estam segurs que vos agradarà, i si no ja ens ho contareu. Per menjar en llet d'ametla és lo seu.

Ingredients:
1 kg. de farina de força
200 gr. de sucre
200 gr. de saïm
6 ous
200 gr. de llet
40 gr. de llevadura
1 culieradeta de llavors d'anís

Preparació:
Fondrem es saïm amb un poc d'aigua calenta. Dins un recipient posarem ets ous, es saïm, i es sucre, i ses llavors d'anís. Quan tot està ben mesclat hi afegirem sa llet i sa llevadura. Es mescla tot i es pasta amb sa farina que es vagi bevent. Quan està feta sa

pasta es deixa tovar. Tovada sa pasta es divideix en trossos iguals d'uns 150 a 200 grs. cada un, als quals l'hi donarem sa forma rodona. Es deixen damunt un paper i ja les col·loquem damunt ses llaunes i les tornam deixar reposar fins que estiguin ben infladetes. Les posam dins es forn no molt fort uns 15 minuts.

M.C.

FORN - PASTISSERIA BOVER

CA'N BLANCO

Carrer Llarg, 58
Tel. 62 00 52

STIL'S

Plaça Hostals 37 • Tel-621122
Santa Maria del Cami